משנה · אחרונים · עיקר תוספות יום טוב · סדר קדשים

עיקר תוספות יום טוב על משנה מנחות

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

עיקר תוספות יום טוב על משנה מנחות

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/עיקר-תוספות-יום-טוב-על-משנה-מנחות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
משנה א 5
משנה ב 5
משנה ג 6
פרק ב 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ג 7
משנה ד 7
משנה ה 7
פרק ג 7
משנה א 7
משנה ב 7
משנה ג 8
משנה ד 9
משנה ה 9
משנה ו 9
משנה ז 9
פרק ד 10
משנה א 10
משנה ב 10
משנה ג 11
משנה ד 11
משנה ה 12
פרק ה 12
משנה א 12
משנה ב 12
משנה ג 12
משנה ד 12
משנה ה 12
משנה ו 13
משנה ז 13
משנה ח 13
משנה ט 13
פרק ו 13
משנה א 13
משנה ב 13
משנה ג 14
משנה ד 14
משנה ה 14
משנה ו 15
משנה ז 15
פרק ז 15
משנה א 15
משנה ב 15
משנה ג 15
משנה ד 16
משנה ה 17
משנה ו 17
פרק ח 17
משנה א 17
משנה ב 17
משנה ג 18
משנה ד 18
משנה ו 18
משנה ז 18
פרק ט 19
משנה א 19
משנה ב 19
משנה ג 19
משנה ד 19
משנה ה 20

משנה ו 20
משנה ז 20
משנה ח 20
פרק י 21
משנה א 21
משנה ב 21
משנה ג 21
משנה ד 21
משנה ה 22
משנה ו 22
משנה ז 22
משנה ח 23
משנה ט 23
פרק יא 23
משנה א 23
משנה ב 24
משנה ג 24
משנה ד 24
משנה ה 25
משנה ו 25
משנה ז 26
משנה ח 26
משנה ט 26
פרק יב 27
משנה א 27
משנה ב 27
משנה ג 27
משנה ד 28
משנה ה 28
פרק יג 29
משנה א 29
משנה ב 29
משנה ג 29
משנה ד 29
משנה ה 30
משנה ז 30
משנה ח 30
משנה ט 30
משנה י 30

פרק א

משנה א

א **שֶׁנִּקְמְצוּ**. עֲבוֹדָה קַמִּיתָא נָקֵט. וְהוּא הַדִּין נְתִינָה בִּכְלִי וְהוֹלָכָה וְהַקְטָרָה, כִּדְקָתָנֵי סֵיפָא. תּוֹסָפוֹת:

ב דְּהַיְינוּ שִׁנּוּי קֹדֶשׁ כְּדִמְפָרֵשׁ בְּסֵיפָא לְשֵׁם מִנְחַת חוֹטֵא כוּ'. וְהוּא הַדִּין שִׁנּוּי בְּעָלִים. תּוֹסָפוֹת:

ג גְּמָרָא. אִי בָּעֵית אֵימָא סְבָרָא, מִשּׁוּם דְּמִשַּׁנֵּי בָּהּ כָּל הָנֵי לֵישַׁנֵּי וְלֵיזִיל. אִי בָּעֵית אֵימָא קְרָא כוּ'. וְעַיֵּן פֵּרוּשׁ הָרַ"ב בְּרֵישׁ זְבָחִים:

ד וּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין אֲשָׁם נָזִיר וּמְצֹרָע דְּבָאוּ לְהַכְשִׁיר וְלֹא הִכְשִׁירוּ. אֲבָל כָּל זֶה אִיתּוֹתַב נַמִּי בַּגְּמָרָא, וּלְהָכִי נַמִּי לֹא כְּתָבָם הָרַ"ב בְּרֵישׁ זְבָחִים. וְכֵן הָרַמְבַּ"ם בְּחִבּוּרוֹ חָזַר בּוֹ וְלֹא פָּסַל לְעִכָּר שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ:

ה **וְהַקְטִיר**. בְּמָקוֹם זְרִיקָה:

משנה ב

י **אַחַת כּוּ'**. וּמִשּׁוּם דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר טַעֲמָא דְּלֹא בָּעֵי מִנְחַת חוֹטֵא לְבוֹנָה וְשֶׁמֶן שֶׁלֹּא יְהֵא קְרֻבָּנוֹ מְהֻדָּר, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא כִּי קָמְצֵי לַהּ פְּסוּלִין נַמִּי תִּתְכַּשֵּׁר, קָא מַשְׁמַע לָן. גְּמָרָא:

ז **קֶמֶץ כּוּ'**. בַּגְּמָרָא יְלִפִינַן לַהּ מִקְּרָא:

ח **וְעָלָה**. וְאִם תֹּאמַר מַאי אִירְיָא עֹלָה אֲפִלּוּ נִשְׁאַר בְּשִׁירַיִם נַמִּי, דְּהַוְיָא מִנְחָה חֲסֵרָה. וְיֵשׁ לוֹמַר שֶׁאֵין רְגִילִים לְצַמְצֵם הָעִשָּׂרוֹן שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ מְעַט יוֹתֵר. תּוֹסָפוֹת:

ט **צָרוֹר כּוּ'**. כָּל הָנֵי לָמָּה לִי, צָרִיכָא, דְּאִי תְּנָא צָרוֹר מִשּׁוּם דְּלָאו בַּת הַקְרָבָה הִיא, אֲבָל מֶלַח דְּבַת הַקְרָבָה הִיא [דְּלַאֲחַר שֶׁהָיָה הַקֹּמֶץ עַל הַמִּזְבֵּחַ הוּא מוֹלְחוֹ] אֵימָא תִּתְכַּשֵּׁר. וְאִי תָּנָא מֶלַח דְּלֹא אִקְבַּע בַּהֲדֵי מִנְחָה מַעִקָּרָא, שֶׁאֵינוֹ מוֹלֵחַ אֶלָּא הַקֹּמֶץ בִּלְבַד, אֲבָל לְבוֹנָה דְּאִקְבַּע בַּהֲדֵי מִנְחָה מֵעִקָּרָא אֵימָא תִּתְכַּשֵּׁר, קָא מַשְׁמַע לָן. גְּמָרָא:

י **גַּרְגִּיר כּוּ'**. אֵין לְהָבִיא רְאָיָה מִזֶּה שֶׁמַּשְׁלִיךְ הַמֶּלַח עַל כָּל הַמִּנְחָה, שֶׁזֶּה אֵינוֹ כוּ'. אֶלָּא דּוּמְיָא דְּצָרוֹר, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאִם נִזְדַּמֵּן וְנִתְעָרֵב עִם הַסֹּלֶת שׁוּם דָּבָר מִזֶּה וְיַעֲלֶה בְּיָדוֹ. הָרַמְבַּ"ם:

יא וְשָׁם אוֹתוֹ הַתּוֹסֶפֶת שֶׁמּוֹסִיפִין בַּגְּדִישָׁה בֵּרוּצִין. הָרַמְבַּ"ם. וּבֶעָרוּךְ פֵּרֵשׁ מִלְּשׁוֹן רִיצָה, שֶׁהוּא יוֹצֵא וְרָץ לַחוּץ:

יב **וְחָסֵר כּוּ'**. אַגַּב דְּמִפָּרֵשׁ יָתֵר, מְפָרֵשׁ חָסֵר כֵּיוֹצֵא בּוֹ, אַף עַל גַּב דְּצָרוֹר כוּ' מִשּׁוּם חָסֵר הוּא. תּוֹסָפוֹת:

יג גְּמָרָא. וְהוּא הַדִּין מַאֲפֵה תַּנּוּר. וְהָא דְּנָקֵט קֶמַח, מִשּׁוּם דְּפוֹתְתָן, שַׁיָּךְ לְקָרְאָן קֶמַח. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

יד דְּמַאי אִירְיָא דְּתָנֵי רַבָּה שַׁמְנָהּ, לִתְנֵי רִבָּה לָהּ שֶׁמֶן, אֶלָּא הָא קָא מַשְׁמַע לָן דְּאַף עַל גַּב דְּהִפְרִישׁ לָהּ שְׁנֵי לֻגִּין וְלֹא אָמְרִינַן הוֹאִיל וְהַאי חֲזִי לִיהּ לֹא לִפְסֹל. גְּמָרָא. וְרִבָּה פָּחוֹת מִשְּׁנֵי לֻגִּין, יֵשׁ פְּלֻגְתָּא בֵּין רַשִׁ"י וְהָרַמְבַּ"ם. וְדַעַת הָרַ"ב אֵין הֶכְרֵעַ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טו דִּשְׁנֵי קְמָצִין לְגַבֵּי שְׁנֵי קֻרְטִין הָוֶה יוֹתֵר מִדַּאי הַרְבֵּה. מַה שֶּׁאֵין כֵּן שְׁנֵי לֻגִּין לְגַבֵּי לֹג אֶחָד:

טז **הַקּוֹמֵץ כּוּ'**. וְנוֹתֵן בַּכֶּלִי. בְּאַרְבַּע עֲבוֹדוֹת הַלָּלוּ מְפַגְּלִים בַּמִּנְחָה. דְּגָמְרִינַן מִזְּבָחִים בְּהֶקֵּשׁ. כִּדְאָמַר בְּרֵישׁ פִּרְקִין דְּאִתְּקֵשׁ מִנְחָה לְחַטָּאת וְאָשָׁם. וּמֵהַהִיא הֶקֵּשָׁא גָּמְרִינַן מַחֲשָׁבָה דְּפוֹסֶלֶת בַּמִּנְחָה. וּמִנַּהּ, מַה זֶּבַח נִפְגָּל בְּאַרְבַּע עֲבוֹדוֹת כּוּ' אַף מִנְחָה כּוּ'. רַשִׁ"י:

יז **לָמָחַר**. דְּהַיְנוּ חוּץ לִזְמַנּוֹ, דְּמִנְחָה אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לְיוֹם וְלַיְלָה. דְּאִתְּקֵשׁ לְחַטָּאת וְאָשָׁם. רַשִׁ"י:

יח לְרִבּוּתָא כָּתַב כֵּן, דַּאֲפִלּוּ פְּסוּל לֵיכָּא:

פרק ב

משנה א

א וְאִם תֹּאמַר הֵיכִי מָצֵית אָמַרִית הָכִי, הָא בְּהֶדְיָא אָמְרִינַן בְּסֵיפָא דְּטַעֲמָא מִשּׁוּם דְּאֵין מַתִּיר מְפַגֵּל מַתִּיר דְּהָא אָמַר שֶׁהַזָּבַח דָּמוֹ כּוּ'. וְיֵשׁ לוֹמַר דַּהֲוָה אָמֵינָא דִּלְדִבְרֵיהֶם דְּרַבָּנָן קָאָמַר לֵיהּ הָכִי:

ב לְרַבִּי מֵאִיר דְּסוֹף פִּרְקִין. וְאַף עַל גַּב דְּאֵינוֹ רְבוּתָא לְאַשְׁמוּעִינַן דְּחוֹלֵק אַרַבָּנָן, קוּשְׁטָא דְּמִלְתָא קָא מַשְׁמַע לָן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב שֶׁהֶאֱרִיךְ:

משנה ב

ג **בָּזִיכִין**. תַּרְגּוּם כַּפּוֹתָיו, בְּזִיכוֹהִי. הָרַמְבַּ"ם:

ד דְּכְתִיב וַאֲכָלֵהוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לוֹ. וּמִדְּקַרְיֵהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים אִיכָּא לְמֵילַף דִּזְמַן אֲכִילָתוֹ נַמִּי כַּאֲכִילַת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁהִיא לְיוֹם וְלַיְלָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ה **אוֹתָהּ כּוּ'**. דְּאַף עַל גַּב שֶׁהַכָּתוּב עָשָׂאן גּוּף אֶחָד דִּכְתִיב לֶחֶם תְּנוּפָה, הַיְנוּ לְעַכּוֹבֵי דְּמַעֲכְבֵי אַהֲדֵדֵי, מָצִינוּ נַמִּי שֶׁעָשָׂאן שְׁנֵי גּוּפִים, דִּכְתִיב שְׁתֵּים שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים [וְגָמְרָא], וְסִדְרֵי לֶחֶם הַפָּנִים יְלִפִינַן מִשְּׁתֵּי לֶחֶם כּוּ'. תּוֹסְפוֹת:

משנה ג

י דְּשְׁחִיטַת תּוֹדָה מְקַדֶּשֶׁת לַלֶּחֶם, כִּדְאִיתָא בְּפֶרֶק הַתּוֹדָה. וְכֵן שְׁחִיטַת כְּבָשִׂים מְקַדְּשִׁים לַלֶּחֶם. רַשְׁ"י:

יא **לֶאֱכֹל כוּ'**. אוֹ יִזְרֹק דָּמָהּ אוֹ יַקְטִיר אֲמוּרֶיהָ לְמָחָר. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ד

יח רַשְׁ"י. וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה דִּקְדְּקוּ לְפָרֵשׁ עַל הַיַּיִן וְלֹא כָּלְלוּ גַּם כֵּן הַסֹּלֶת, דְּהָא פְּלוּגְתַּיְהוּ דְּרַבִּי מֵאִיר וְרַבָּנָן אַף בַּסֹּלֶת:

משנה ה

יט **וּמוֹדִים כוּ'**. הָא לָמָּה לִי לְמִתְנֵי כְּלָל, פְּשִׁיטָא, מִי אִיכָּא מַתִּיר אַחֲרִינָא. אֶלָּא דִּבְרֵישָׁא לֹא מַכְשְׁרֵי אֶלָּא פָּסוּל, וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּטַעֲמָא מִשּׁוּם דְּגָזְרוּ בַּקֹּמֶץ אַטּוּ קֹמֶץ דִּמְנָחַת חוֹטֵא דְּדָמֵי לֵיהּ. וְטַעֲמָא דִּלְבוֹנָה, מִשּׁוּם דְּגָזְרֵי אַטּוּ לְבוֹנָה הַבָּאָה בַּבְּזִיכִין. וְכֻלָּשׁ, אַטּוּ כֻּלָּשׁ חֲבֵרוֹ. וּבָזָךְ, אַטּוּ בָּזָךְ חֲבֵרוֹ. גְּמָרָא:

פרק ג

משנה א

א וְאִם כֵּן מִדְּאוֹרַיְתָא קָאָמַר, וַאֲפִלּוּ כָּרֵת חַיָּב. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת, תֵּימַהּ, דְּלֹא הָוָה לֵיהּ לְמֵימַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל, אֶלָּא מְפַגֵּל מִבָּעֵי לֵיהּ. וְיֵשׁ לוֹמַר, דְּאַיְירֵי נַמִּי בְּחוּץ לִמְקוֹמוֹ:

ב וּמֵאֲכִילַת מִזְבֵּחַ לְאָדָם. גְּמָרָא:

ג תֵּימַהּ, תִּנַּח דַּאֲכִילַת מִזְבֵּחַ לָאָדָם. אֲבָל אֲכִילַת אָדָם לַאֲכִילַת מִזְבֵּחַ מְנָלָן. וְיֵשׁ לוֹמַר דִּפְשָׁטֵיהּ דִּקְרָא קַיְמֵי שְׁתֵּי הָאֲכִילוֹת אַבְשֵׂר וְבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו. תּוֹסָפוֹת:

ד **לֶאֱכֹל**. הָא מִשְׁנָה יְתֵרָה, דְּהָא תְּנַן בְּסוֹף פֶּרֶק קַמָּא אֶלָּא לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אִצְטְרִיךְ, דְּאַף עַל גַּב דְּפָסַל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּמַחֲשָׁבָה שֶׁלֹּא כְּדַרְכּוֹ אַטּוּ כְּדַרְכּוֹ וּפָסַל מִדְּרַבָּנָן, הָכָא לֹא גָּזַר פָּחוֹת מִכַּזַּיִת אַטּוּ כַּזַּיִת. רַשְׁ"י. וְזֶה לֹא יִתָּכֵן אֶלָּא אִלְּיבָא דְּמַאן דְּאָמַר דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִדְּרַבָּנָן פָּסַל כוּ'. אֲבָל לְמַאי דְּפֵרֵשׁ הָרַ"ב דְּמִקְרָא דְּרֵישׁ לַהּ, מִדְּאוֹרַיְתָא קָא פָּסַל. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי לְיַשֵּׁב, דְּהֵיא גּוּפֵיהּ קָא מַשְׁמַע לָן, דְּלֹא תֵּימָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִדְּרַבָּנָן פָּסַל מִטַּעַם גְּזֵרָה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּבַחֲצִי זַיִת מַכְשִׁיר, וְאִם אִיתָא דְּמִדְּרַבָּנָן, אִם כֵּן הָוָה לֵיהּ לִגְזֹר, אֶלָּא טַעֲמֵיהּ בְּרֵישָׁא דְּמִדְּאוֹרַיְתָא הוּא:

משנה ב

ה דְּהָא נָאֲמַר יְצִיקָה בְּמִנְחַת הַסֹּלֶת וְנִשְׁנֵית בְּמִנְחַת מַחֲבַת, וְאָמְרִינַן כָּל מָקוֹם שֶׁהֶחֱזִיר וְשָׁנָה הַכָּתוּב בְּתוֹרַת מִנְחָה אֵינוֹ אֶלָּא לְעַכֵּב. רַשְׁ"י:

ו דְּאָמַר קְרָא וֶהֱבִיאוּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ. גְּמָרָא:

ז דְּאָמַר רַבִּי זֵירָא, כָּל הָרָאוּי לְבִילָה אֵין בִּילָה מְעַכַּבְתּוֹ כוּ'. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ח וּמַשְׁמַע בְּכְדֵי קְמִיצָה מִיהוּ מְעַכְּבֵי. וְלֹא יָדַעְנָא אַמַּאי, דְּהָא לֹא שָׁנָה עָלָיו הַכָּתוּב. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ט כְּדֵיְלֵיף לֵיהּ בַּגְּמָרָא מִקְּרָא:

י **נִתְעָרֵב כּוּ' כְּשֵׁרָה**. לְרַבָּנָן, דְּעוֹלִין אֵין מְבַטְּלִין זֶה אֶת זֶה. וּלְרַבִּי יְהוּדָה, דְּמִין בְּמִינוֹ לֹא בָּטֵל:

יא וְהוּא לַכֶּבֶשׂ. וְזֶה נִזְכָּר רִאשׁוֹנָה בַּכָּתוּב. וְעוֹד כְּתִיב נִסְכֵּי אַיִל שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים בִּשְׁלִישִׁית הַהִין שֶׁהֵן אַרְבָּעָה לֶגִין. וְנִסְכֵּי פַּר וְעֵגֶל שְׁלִשָּׁה עֶשְׂרוֹנִים בַּחֲצִי הַהִין שֶׁהוּא שִׁשָּׁה לֶגִין. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יב דְּמִשּׁוּם רִבָּה שַׁמְנָה דְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק קֻמְּא לֹא מִפְּסְלָא, כִּדְכְתִיבְנָא הָתָם דְּשִׁיטַת הָרַ"ב דְּלֹא הָוֵי אֶלָּא בְּלֹג. וְהָכָא אַף עַל גַּב דְּבָלַע, מִכָּל מָקוֹם וַדַּאי דְּנִשְׁאַר גַּם כֵּן בְּשֶׁל נְסָכִים. וְעוֹד דְּקֻמְּץ לֹא בָּלַע לֹג כוּ'. וְהִלְכָךְ לֵיכָּא לְמִפְסַל הָכָא אֶלָּא מִטַּעַם בִּטּוּל. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יג צָרִיךְ עִיּוּן דְּהָא כֵּיוָן דְּמִשּׁוּם בִּטּוּל נָגְעוּ בָּהּ וּמְפָרֵשׁ הָרַ"ב שֶׁהַשֶּׁמֶן מְבַטֵּל הַסֹּלֶת, הֵיכִי שַׁיָּךְ הָכָא לְמֵימַר דְּשֶׁמֶן שֶׁל הַקֹּמֶץ אַף אִם יִבָּלַע כֻּלּוֹ בְּמִנְחַת נְסָכִים שֶׁיְּבַטְּלֶנּוּ, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ עֵרְבוּ מְדַעַת נַמִּי, דְּהָא אָמְרִינַן דְּלֹא פָּסְלִינַן אֶלָּא בְּרִבָּה לֹג. וּלְהָכִי נַמִּי פֵּרְשׁוּ רַשְׁ"י וְתוֹסָפוֹת, דְּמִנְחַת נְסָכִים הָוֵי חָסֵר שְׁמָנָהּ, וְכָתְבוּ דְּאֵין הָכִי נַמִּי דְּפְסוּלָה. וּמִיהוּ יֵשׁ לוֹמַר דְּדַעַת הָרַ"ב כְּרַשְׁ"י דְּרַבָּה שַׁמְנָהּ, בְּכָל שֶׁהוּא. וְהָא דְּלֹא מְפָרֵשׁ פַּסְלוּת דְּקֻמְּץ מִשּׁוּם רַבָּה שַׁמְנָהּ, הֵינוּ טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ פָּסוּל אֶלָּא מְדַעַת. וּדְקַשְׁיָא לָן מַאי רִבּוּי שַׁיָּךְ בַּנְּסָכִים, לֹא קַשְׁיָא, דְּכֵיוָן דְּהַקֹּמֶץ מִתְבַּטֵּל, הָוֵה סָלְתוֹ כְּמַאן דְּלֵיתָא, וְכָל הַשֶּׁמֶן דְּקֹמֶץ וְדִנְסָכִים קַיְּים עִם סֹלֶת הַנְּסָכִים. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

יד **כְּשֵׁרוֹת**. גְּמָרָא. וְהָא לְרַבָּנָן עוֹלִין אֵין מְבַטְּלִין זֶה אֶת זֶה, הָא מִין בְּמִינוֹ בָּטֵל. וּמְשָׁנֵי כִּדְרַבִּי זֵירָא כוּ', נֶאֱמְרָה הַקְּטָרָה בַּקֹּמֶץ וְנֶאֱמְרָה הַקְּטָרָה בַּשִּׁירַיִם, מַה כּוּ' בַּקֹּמֶץ אֵין הַקֹּמֶץ מְבַטֵּל אֶת חֲבֵרוֹ, אַף כּוּ' אֵין שִׁירַיִם מְבַטְּלִים אֶת הַקֹּמֶץ:

טו דִּכְתִיב לְרָצוֹן לָהֶם, מַשְׁמַע דָּבָר שֶׁהוּא לְרָצוֹן בְּמָקוֹם אַחֵר. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טז וּתְמַהֲנִי דִּבְפֶרֶק י"ד דִּזְבָחִים מִשְׁנָה ז' תְּנַן, בְּנֹב וְגִבְעוֹן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים נֶאֱכָלִים לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים. וּבַגְּמָרָא לֵיתָא אֶלָּא שֶׁהַתַּר מִכְּלָלוֹ בְּבָמָה. וְנִרְאֶה דִּרְצוֹנוֹ לוֹמַר קָדָשִׁים קַלִּים שֶׁנֶּאֱכָלִין שָׁם בְּכָל מָקוֹם. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ד

יז בַּגְּמָרָא. וְאִסְיְקְנָא דְּהוּא הַדִּין לְשָׁרוּף וְאָבוּד. וְהַאי דְּקָאָמַר נִטְמָא, רַיְשַׁיְהוּ נָקֵט:

יח דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לֹא סָגֵי לֵיהּ בִּכְהֶנָּה לְחוּד, אֶלָּא בְּעֵי אֲצְבַּע בַּהֲדֵי כְּהֶנָּה. דְּלֹא כְּדִכְתִיבְנָא בְּמִשְׁנָה ה' פֶּרֶק ז' דִּזְבָחִים דְּאוֹ אֲצְבַּע אוֹ כְּהֶנָּה, דְּהָתָם אַלִּיבָּא דְּרַבָּנָן:

משנה ה

יט הָרַמְבַּ"ם. אֶבָל בַּגְּמָרָא, אָמַר קְרָא מְלֹא קֻמְצוֹ תְּרֵי זִמְנֵי כוּ', חַד לְמִצְוָה וְחַד לְעַכֵּב:

כ **הָעִשָּׂרוֹן כוּ'**. הַיַּיִן כוּ'. הַשֶּׁמֶן כוּ'. כֵּלְהוּ יָלֵיף לְהוּ בַּגְּמָרָא מִקְּרָאֵי:

כא הָרַמְבַּ"ם. וְלֹא יָדַעְתִּי הֵיאַךְ שָׁמְעִינַן עִכּוּבָא. וּבַגְּמָרָא, מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ [בִּשְׁאָר מְנָחוֹת], מִגַּרְשָׂהּ וּמִשַּׁמְנָהּ [בְּמִנְחַת הָעֹמֶר]. פֵּרֵשׁ רַשְׁ"י שָׁנָה עָלָיו הַכָּתוּב לְעַכֵּב:

כב וְקֻשֶּׁה, מְנָלַן לְעַכֵּב. וּבַגְּמָרָא, עַל כָּל לְבוֹנָתָהּ, וְאֶת כָּל הַלְּבוֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה, פֵּרֵשׁ רַשְׁ"י שָׁנָה כוּ':

משנה ו

כג **שְׁנֵי שְׂעִירֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים כוּ'**. כֵּלְהוּ יָלְפִינַן לַהּ בַּגְּמָרָא מִקְּרָאֵי:

כד אֲבָל מַיִם חַיִּים לֹא חֲשִׁיב, לְפִי שֶׁהָיָה מְעֹרָב בָּהֶם הַדָּם, כְּדִכְתִיב וְטָבַל אוֹתָם וְגוֹ'. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כה וְשִׁיֵּר עוֹד שֶׁבַע הַזָּיוֹת דִּמְצֹרָע וּדְפָרִים וְאֵילִים דְּחָג. תּוֹסָפוֹת:

משנה ז

כו **קְנֵי כוּ'**. וְלֹא חֲשִׁיב נַמִּי גְּבִיעֶיהָ כַּפְּתוֹרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ דְּמַעֲכְבִין זֶה אֶת זֶה, מִשּׁוּם דְּלֵיתַנְהוּ בְּמְנוֹרָה שֶׁל שְׁאָר מִינֵי מַתְּכוֹת, כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא. תּוֹסָפוֹת:

כז **שִׁבְעָה נֵרוֹתֶיהָ**. בְּרֹאשׁ כָּל קָנֶה וְקָנֶה הָוֶה נֵר אֶחָד כְּעֵין בָּזָךְ, וְשָׁם נוֹתְנִין הַשֶּׁמֶן וְהַפְּתִילוֹת. רַשְׁ"י:

כח דִּכְתִיב וּכְתַבְתָּם, כְּתִיבָה תַּמָּה וּשְׁלֵמָה. וּבִתְפִלִּין כְּתִיב הֲוָיָה, וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת. וּמוּכְתַבְתָּם לְמִדּוּ גַּם לְסֵפֶר תּוֹרָה. בֵּית יוֹסֵף:

כט **אַרְבַּע צִיצִיּוֹת כוּ'**. לֹא אִתְמַר בַּגְּמָרָא מִנְלָן. וְהָרַמְבַּ"ם פֵּרֵשׁ בַּמִּשְׁנָה דִּלְעֵיל, וְכֻלָּן סָמְכוּ אוֹתָן לְרָמְזִים שֶׁיֵּשׁ בַּפְּסוּקִים שֶׁהֵן רְאָיָה עַל שֶׁיְּהוּ מְעֻבָּבוֹת, אֲבָל הָעִנְיָן קַבָּלָה בְּיָדֵינוּ:

ל **אַרְבַּע מִצְוֹת**. וְנִפְקָא מִנַּהּ לְעִנְיַן סָדִין בַּצִּיצִית, וְטַלִּית בַּעֲלַת חָמֵשׁ, וְלִצֵאת בְּשַׁבָּת בְּטַלִּית שֶׁאֵינָהּ מְצֻיֶּצֶת כְּהִלְכָתָהּ, כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא:

פרק ד

משנה א

א **הַתְּכֵלֶת כוי**'. וְלֹא דִּבְּרָה הַמִּשְׁנָה בְּדִינֵי הַצִּיצִית וְהַתְּפִלִּין וְהַמְּזוּזָה וְעִנְיַן מִלְאכְתָּן וְהַבְּרָכוֹת שֶׁחַיָּיב לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן כוי'. וְסִבַּת זֶה בְּעֵינַי, לְפִי שֶׁהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מְפֹרְסָמִים בִּזְמַן חִבּוּר הַמִּשְׁנָה, וְהָיוּ עִנְיָנִים יְדוּעִים וּנְהוּגִים בְּיַד כָּל הָעָם פָּרָט וּכְלָל, אֵין עִנְיָן מֵהֶן נִפְלָא מִשּׁוּם אָדָם, וְעַל כֵּן לֹא רָאָה לְדַבֵּר בָּהֶם כְּמוֹ שֶׁלֹּא הִסְדִּיר נָסַח הַתְּפִלָּה וְאֵיךְ יִתְנַהֵג שְׁלִיחַ צִבּוּר לְפִי שֶׁהָיָה מְפֹרְסָם. אֲבָל חִבְּרוּ סֵפֶר גְּמָרָא וּבֵאֲרוּ. הָרַמְבַּ"ם:

ב כֵּן כָּתְבוּ רַשׁ"י וְתוֹסָפוֹת. מִדְּדָרְשִׁינַן גְּדִיל שְׁנַיִם דְּאֵין גְּדִיל פָּחוּת מִשְּׁנַיִם, גְּדִילִים מַשְׁמַע אַרְבָּעָה:

ג זוֹ דַּעַת הָרַמְבַּ"ם, דְּלֹא בָּעֵינַן אֶלָּא חוּט אֶחָד תְּכֵלֶת. אֲבָל סוֹבֵר שֶׁיִּהְיֶה קְצָתוֹ לָבָן דְּהָא כּוֹפֵל לְכָל חוּט עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁמֹנָה, וְנִמְצָא שֶׁמַּעֲכְשָׁיו שִׁבְעָה דְּלָבָן וְאֶחָד דִּתְכֵלֶת. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ד וְהַחִלּוּק דְּבִתְפִלָּה קָרֵי לֵיהּ אֵין מְעַכְּבִין כוי', וּבְאַרְבָּעָה מִינִין שֶׁבַּלּוּלָב מְעַכְּבִין, דִּבְאַרְבָּעָה מִינִין כְּשֶׁהֵן מְצוּיִין נוֹטֵל אֶחָד וְאֵינוֹ יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ וְלֹא שָׁלְמָה הַמִּצְוָה עַד שֶׁיִּגְמֹר נְטִילַת אַרְבַּעְתָּן בְּיָדוֹ, וַאֲפִלּוּ בָּזֶה אַחַר זֶה, וְאֵינוֹ כֵן בַּתְּפִלָּה כוי' אֶלָּא כָּל זְמַן שֶׁעֲנִיחַ אֶחָד מִשְּׁנֵיהֶן רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלּוֹבְשָׁן, כְּבָר קִיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה אַחַת וְיָצָא יְדֵי חוֹבָתָהּ:

ה גַּם הָרַמְבַּ"ם בְּחִבּוּרוֹ סָתַם וְכָתַב לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה וְלֹא חִלֵּק בֵּין יֵשׁ לוֹ לְאֵין לוֹ. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ו **תְּפִלָּה**. תַּרְגּוּם לְטוֹטָפוֹת, לִתְפִלִּין. וְהַטּוּר מְפָרֵשׁ לְשׁוֹן פְּלִילִיָּה. שֶׁהֵן אוֹת וְעֵדוּת לְכָל רוֹאֵינוּ שֶׁהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה עָלֵינוּ, דִּכְתִיב וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְדָרְשִׁינַן אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבָּרֹאשׁ. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ז מַשְׁמַע הָא סֹלֶת וְשֶׁמֶן מְעַכְּבֵי אַהֲדֵדֵי. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ב

ח דְּאָלוּ דִּפְרָשַׁת אֱמֹר גּוּפַיְהוּ מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, דַּהֲוָיָה כְּתִיב בְּהוּ. פֵּרֵשׁ רַשׁ"י יִהְיוּ עוֹלָה. וְכָל הֲוָיָה עִכּוּבָא. וּמִיהוּ פָּרִים וּכְבָשִׂים דְּפָרָשַׁת פִּינְחָס לֹא מְעַכְּבֵי אַהֲדֵדֵי, וּמָצִינוּ נַמֵּי לְפָרוּשֵׁי מַתְנִיתִין בִּכְהַאי גַּוְנָא. וְהָכִי אִיתָא בַּגְּמָרָא דְּתַנָּא מִלֵּי מִלֵּי קָתָנֵי. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

ט **וְהַכְּבָשִׂים כו'**. וַאֲפִלּוּ הָכִי כִּי אִתְּיַן בַּהֲדֵי, הַכְּבָשִׂים עִקָּר וְהַלֶּחֶם טָפֵל, מִשּׁוּם דִּכְבָשִׂים מַתִּירִין אֶת הַלֶּחֶם כְּשֶׁבָּא בְּיַחַד, וְלֹא פְּלִיג רַבִּי עֲקִיבָא אַסְתָּמָא דְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק ב'. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

י **אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נַנָּס כו'**. בַּגְּמָרָא מְפָרֵשׁ דִּפְלִיגִי בְּטַעֲמָא דִּקְרָא:

יא **לֹא קָרַב**. וְזֶה קָבָלָה בְּיָדוֹ. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ד

יב תָּמְהוּ הַתּוֹסָפוֹת, דִּבְרֵישׁ פֶּרֶק י' דִּזְבָחִים נַפְקָא לָן מִדִּכְתִיב מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר וְגוֹ'. וּמַסְקֵי דְּהָכָא לֹא נַפְקָא לָן אֶלָּא הַקְטָרָה, דִּכְלֵי קָרָא בְּהַקְטָרָה מְיֻרֵי, וּמֵהָתָם נַפְקָא לָן עֲבוֹדַת דָּם, דִּכְתִיב תַּעֲשׂוּ, מַשְׁמַע עֲשִׂיּוֹת:

יג **וְלֹא הַמּוּסָפִים כו'**. אִי מְיֻרֵי בְּעִכּוּבָא בְּעַלְמָא לְאוּ כְּלָלָא, דְּשֶׁל חָג מְעַכְּבִין, דִּכְמִשְׁפָּט כְּמִשְׁפָּטָם כְּתִיב בֵּהּ. וְאִי נַמִּי מְיֻרֵי בְּקִדִּימָה שֶׁל חָג נַמִּי אֵינָן בִּכְלָל מֵהַאי טַעֲמָא גּוּפָא, דִּכְמִשְׁפָּט כְּתִיב, לְכָךְ קְרֵבִין עַל הַסֵּדֶר כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא:

יד דְּאִם לֹא כֵּן, שֶׁאֵין מְחַנְּכִין דְּתָנָא בְּסֵיפָא אַהֵי קָאֵי:

טו דְּכִי כֹּהֲנִים חָטְאוּ מִזְבֵּחַ בָּטֵל. גְּמָרָא:

טז מְפָרֵשׁ לְלִישְׁנָא דְּלֹא שְׁכִיחָא, שֶׁכֵּן הוּא בְּהַסָּגְיָא כוּ'. וְהַהוּא וַדַּאי לֹא קַשְׁיָא אַמַּאי קָאָמַר לֹא שְׁכִיחַ, הָא לֹא הֲוֵי כְּלָל, דְּאַזְמַן הַתַּקָּנָה קָאֵי כוּ' וְהַהוּא שַׁעְתָּא אַכַּתִּי לֹא הֲוּוּ יָדְעֵי רַבָּנָן שֶׁלֹּא יִשְׁנָה בָּהּ אָדָם מֵעוֹלָם:

יז וְאַף עַל גַּב דְּבֵינַיְיהוּ כְּתִיב וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ, מִסְתַּבֵּר דְּכִי כְּתִיב עֲשֹׂר אַדְלֹא שְׁכִיחַ כְּתִיב. גְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יח **וְכֻלָּה כו'**. דִּקְטָרֶת חֲדָא מִלְּתָא הִיא. מַה שֶּׁאֵין כֵּן כֻּלָּהּ לֹא אָמַר דִּשְׁנַיִם הָיוּ קְרֵבִין. תּוֹסָפוֹת:

יט **מְחַנְּכִין**. עִנְיַן חִנּוּךְ, הֶרְגֵּל. וְהוּא שֵׁם מֻשְׁאָל בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְתִתְלַת הַמַּעֲשֶׂה, לְפִי שֶׁהַכֵּלִים מַרְגִּילִים אוֹתָן בָּעֲבוֹדָה, דֶּרֶךְ דּוּמְיָא לְאָדָם בִּתְחִלָּה שֶׁמְּלַמְּדִים אוֹתוֹ שׁוּם חָכְמָה אוֹ שׁוּם מִדָּה לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ בָּהּ עַד שֶׁתִּהְיֶה קְבוּעָה בּוֹ. הָרַמְבַּ"ם:

כ **שָׁחַר**. דְּהָכִי מִדְרֵשׁ קְרָא, אִם אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד כוּ':

כא **בְּשַׁבָּת**. אֶלָּא בְּחֹל אִיחֲנוֹכֵי הוּא דְּלֹא מְחַנֵּךְ הָא קָדוּשֵׁי מְקַדִּישׁ, וְהָתְנַן בְּפֶרֶק י"א מִשְׁנָה ח' שֶׁאָפְלוּ הוּא עַל הַשֻּׁלְחָן יָמִים רַבִּים אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. וּמְשָׁנֵי, הֵיא גּוּפָהּ קָא מַשְׁמַע לָן, דְּחִנּוּךְ וְקִדּוּשׁ דְּשֻׁלְחָן בְּשַׁבָּת הוּא. גְּמָרָא:

משנה ה

כב **לֹא הָיוּ כוּ'**. בַּגְּמָרָא יָלִיף לֵיהּ מִקְּרָא:

כג **מִבֵּיתוֹ**. יָלִיף לַהּ בַּגְּמָרָא מִקְּרָא:

כד בַּגְּמָרָא מְפָרֵשׁ מַאי עֲבֵיד רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּאוֹתָהּ, וְרַבִּי יְהוּדָה מַאי עֲבֵיד בְּדַרְבִּי שִׁמְעוֹן:

פרק ה

משנה א

א **חוּץ כוּ'**. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם נִיחָא דְּכְיֵיל בַּהֲדֵי שְׁאָר מְנָחוֹת, דְּאִקְּרֵי מִנְחָה, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'. אֲבָל לַחֲמֵי תּוֹדָה אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא דְּלֹא אִקְּרֵי מִנְחָה, וּמִכָּל מָקוֹם נִיחָא לְאַשְׁמוֹעִינַן דִּינָא. תּוֹסָפוֹת:

ב **בּוֹדָה**. בְּדָלֶ"ת גָּרַס, וּפֵרוּשׁ לְשׁוֹן הוֹצָאָה. כְּמוֹ הַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר בָּדָא מִלִּבּוֹ [מְלָכִים א יב]. תּוֹסָפוֹת:

משנה ב

ג **בְּפוֹשְׁרִין**. אַף עַל גַּב דְּפוֹשְׁרִין מַחְמִיצִין, הוֹאִיל וְלִישָׁתָן וַאֲפִיָּתָן מִבִּפְנִים בָּעָזָרָה, אַנְשֵׁי פְּנִים זְרִיזִין:

ד דְּאִלּוּ בַּקֻּמָּץ, הָא כְּתִיב כָּל שְׂאוֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ:

ה וְאֵימָא לְחַלֵּק אִצְטְרִיךְ, אִם כֵּן לִכְתּוֹב חֶלְקָם לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ, מַאי לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם, שְׁמַע מִנַּהּ תַּרְתֵּי. גְּמָרָא:

משנה ג

י **הָעֹמֶר**. בָּהּ נַמִּי כְּתִיב שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה, כְּדִכְתִיב וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים, וְהֵיא מִנְחַת הָעֹמֶר. רַשְׁ"י:

משנה ד

יז דִּבְהוּ כְּתִיב לָאו. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאֵינָךְ:

יח **יִלְקָטֶנָּה**. בַּגְּמָרָא יָלִיף לֵיהּ:

יט וְכֵן לְשׁוֹן רַשְׁ"י. וַחֲדָא חֲדָא מִתְּרֵי תְּרֵי נָקְטֵי. דְּהוּא הַדִּין לְבוֹנָה, וְהוּא הַדִּין עַל מִנְחַת קְנָאוֹת:

כ בַּגְּמָרָא, מִדִּכְתִיב עָלֶיהָ, מַשְׁמַע בְּגוּפָהּ. פֵּרֵשׁ רַשְׁ"י עַד שֶׁיְּעָרֵב כוּ':

משנה ה

יא **רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר**. בַּגְּמָרָא מְפָרֵשׁ פְּלוּגְתָּתָן בִּדְרָשָׁא דִּקְרָאֵי:

יב **קְמִיצָה**. וּבַבְּרַיְתָא מְסַיֵּם, שֶׁאֵין מַהֶן לַכֹּהֲנִים. וְאֵיכָא בֵּינַיְהוּ מִנְחַת כֹּהֵן חוֹטֵא דְּנִקְמֶצֶת לְרַבִּי שִׁמְעוֹן. וּקְצָת קָשֶׁה נַמִּי דִּבְמַתְנִיתִין לֹא הֲוָה לֵיהּ לְמִתְנֵי מִנְחַת כֹּהֲנִים סְתָמָא, אֶלָּא הֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר דְּשֶׁל נְדָבָה. וְעוֹד קַשְׁיָא מַתְנִיתִין וּבְרַיְתָא. הִלְכָךְ כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּקָמִיצָה לָאו לְטַעֲמָא נַקְטֵיהּ, אֶלָּא לִכְלָלָא בְּעָלְמָא, לְאַשְׁמְעִינַן שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים וּמִנְחַת כֹּהֲנִים וְכֹהֵן מָשִׁיחַ. אֲבָל לָאו לְמֵידַק הָא כָּל שֶׁיֵּשׁ כוּ', דְּהָאֵיכָא מִנְחַת חוֹטֵא:

משנה ו

יג וְטַעֲמֵיהּ בְּפֵרוּשׁ הָרַ"ב בְּמִשְׁנָה ד' פֶּרֶק ב' דְּבִכּוּרִים. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

יד וּמַנִּיחַ כֹּהֵן לְחוֹדֵיהּ. רַשְׁ"י:

טו **עַל כּוּ**'. וְיֵלֵיף בַּבְּרַיְתָא מִמִּלּוּאִים:

טז רַבִּי לְטַעֲמֵיהּ דְּדָרַשׁ וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבוֹנָה זַכָּה, בְּסָמוּךְ כוּ':

יז בַּגְּמָרָא יֵלֵיף לַהּ. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ז

יח **רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כּוּ**'. אִלּוּ הָעִקָּרִים כֻּלָּן אֲמִתִּיִּים וְאֵינָן דַּעַת רַבִּי שִׁמְעוֹן לְבַדּוֹ, אֶלָּא שֶׁאוֹמְרִים אוֹתָן בְּשֵׁם אָמְרָם, וְאֵין חוֹלְקִין עָלָיו בְּשׁוּם דָּבָר מִכָּל זֶה. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ח

יט **יֶשׁ לָהּ כּוּ**'. גְּמָרָא גְּמִירָא לַהּ. גְּמָרָא:

משנה ט

כ **רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר**. בַּגְּמָרָא דִּפְלִיגִי בִּדְרָשֵׁי דִּקְרָאֵי:

פרק ו

משנה א

א **נִקְמָצָת כּוּ**'. יֵלֵיף לַהּ בַּבְּרַיְתָא מִקְּרָא:

משנה ב

ב **נְסָכִים כּוּ**'. גְּמָרָא, וְתוּ לֵיכָּא, וְהָאֵיכָּא עוֹלָה, עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים. וְהָא אֵיכָּא עוֹלַת הָעוֹף, אֵיכָּא מוּרְאָה וְנוֹצָה. וְהָאֵיכָּא נְסָכִים, לַשִּׁתִּין אָזְלֵי:

ג דִּבְרֵי תֵּימָהּ. דִּכְלוּם כֹּחַ מִזְבֵּחַ יָפֶה אֶלָּא בָּאֵשׁ, דְּכָל הָנָךְ דִּתְנִינַן כֻּלָּם כָּלִיל לָאִשִּׁים. וְכֵן הוּא מְפֹרָשׁ בַּגְּמָרָא שֶׁהֵבֵאתִי בְּסָמוּךְ. וּבַגְּמָרָא אִיתָא, לַאֲפוֹקֵי מִדְּשָׁמוּאֵל דְּאָמַר לָאִשִּׁים, קָא מַשְׁמַע לָן דְּזָקָא אִלּוּ לַמִּזְבֵּחַ, אֲבָל יַיִן לַשִּׁתִּין. עַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ד כְּלוֹמַר עַד הַתְּהוֹם. וּבַגְּמָרָא, שִׁתִּין מְחוֹלְלִין וְיוֹרְדִין עַד הַתְּהוֹם:

ה **שְׁתֵּי הַלֶּחֶם כו'**. וְתוּ לֵיכָּא, וְהָאֵיכָּא חַטַּאת הָעוֹף, אֵיכָּא דָּמָהּ. וְהָאֵיכָּא לֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצֹרָע, אֵיכָּא מַתָּנוֹתָיו. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּאַף עַל גַּב דְּאֵיכָּא כְּבָשִׂים בַּהֲדֵי שְׁתֵּי לֶחֶם, וּבְזֵיכֵי לְבוֹנָה בַּהֲדֵי לֶחֶם הַפָּנִים, מִגּוּפוֹ מֵיהָא לֵיכָּא לַמִּזְבֵּחַ:

ו וּסְתָמָא כְּרַבִּי עֲקִיבָא מִשְׁנָה ג' פֶּרֶק ד':

משנה ג

ז שֶׁאֵין כָּל מַעֲשֶׂיהָ בִּכְלִי, שֶׁהֲרֵי נֶאֱפֵית בַּתַּנּוּר. רַשִׁ"י. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּקָסָבַר אֵין הַתַּנּוּר מְקַדֵּשׁ:

ח יָלִיף לַהּ בַּבְּרַיְתָא, דְּגַבֵּי יְצִיקָה כְּתִיבָא תְּרֵי מְעוּטֵי, עָלֶיהָ וְהִיא, וְאֵין דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ שְׁנֵי מְעוּטִים אֶלָּא מִנְחַת מַאֲפֶה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁנֵי מִינִים כו'. וּמַשְׁמַע דְּמִנְחַת עֹמֶר נַמִּי נִתְרַבָּה לִיצִיקָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ט וְזֶה לְשׁוֹן רַשִׁ"י, וְחוֹזֵר וְנוֹתֵן שֶׁמֶן, דִּבְלוּלָה בַּשֶּׁמֶן כְּתִיב:

י וְאַף עַל גַּב דִּבְמַתְנִיתִין תָּנֵי יְצִיקָה בְּרֵישָׁא, אֲפִלּוּ הָכִי אֵינָהּ אֶלָּא בָּאַחֲרוֹנָה. וְהָכִי מַשְׁמַע מַתְנִיתִין, בְּשָׁעָה שֶׁעוֹשֶׂה יְצִיקָה צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה הַבְּלִילָה נַעֲשָׂה כְּבָר, וְקוֹדֶם בְּלִילָה תְּהֵא נוֹתֵן שֶׁמֶן בִּכְלִי קוֹדֶם לַעֲשִׂיָּתָהּ. רַשִׁ"י. וְרַבֵּנוּ גּוּר אַרְיֵה כָּתַב דִּלְפִי שֶׁנּוֹתֵן שֶׁמֶן בַּכְּלִי וְלֹא בְּגוּף הַמִּנְחָה, לְכָךְ שְׁנָאָהּ בָּאַחֲרוֹנָה:

יא הָרַמְבַּ"ם. וּמִשּׁוּם רְקִיקִים הוּא שֶׁפֵּרְשׁוּ כֵּן, דְּלֵיתְנְהוּ בִּשְׁאָר הַמְּנָחוֹת. אֲבָל הוּא הַדִּין בְּכָל חַלּוֹת דִּמְנָחוֹת, דְּשָׁיְכָא פְּלֶגְתָּא דְּרַבִּי וְרַבָּנָן. וּלְשׁוֹן רַשִׁ"י, חַלּוֹת שֶׁל מִנְחַת מַאֲפֶה וְשֶׁל מַחֲבַת וּמַרְחֶשֶׁת בּוֹלְלָן בַּשֶּׁמֶן לְאַחַר שֶׁנַּעֲשׂוּ חַלּוֹת לְאַחַר אֲפִיָּה. וְכָתַב עוֹד, מִנְחַת הַסֹּלֶת לֹא הָיָה בָּהּ חַלּוֹת, דִּבְעוֹדָהּ סֹלֶת נִקְמָצַת:

יב **הַחַלּוֹת כו'**. הַחַלּוֹת שֶׁבְּמִנְחַת מַאֲפֶה טְעוּנוֹת בְּלִילָה, לְרַבָּנָן סֹלֶת וּלְרַבִּי חַלּוֹת. רַשִׁ"י:

יג **כִּי**. לְשׁוֹן רַשִׁ"י, שֶׁבִּלְשׁוֹנֵנוּ קוֹרִין לְכַ"ף שֶׁלָּהֶן כִּי:

יד רַשִׁ"י. וּבְפֵרוּשׁ חֲמֵשׁ צִיֵּר גִּימ"ל. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים כְּמִין נו"ן אוֹ כְּמִין כ"ף. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ד

טו שֶׁאֵין נֶאֱפוֹת בִּכְלִי אֶלָּא נֶאֱפוֹת בַּתַּנּוּר. רַשִׁ"י. וּמִמַּעֲטִינַן מִדִּכְתִיב אוֹתָהּ. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טז **וְאֵינוֹ כו'**. דְּכֵיוָן דְּאֵין צָרִיךְ קֶמִיצָה אֵין צָרִיךְ הַבְדָּלָה. רַשִׁ"י:

יז **מִנְחַת כֹּהֲנִים**. מִנְחַת נְדָבָה שֶׁל כֹּהֲנִים. רַשִׁ"י:

משנה ה

יח **כָּל כו'**. בַּגְּמָרָא יָלְפִינַן לַהּ מִלַּחְמֵי תּוֹדָה דִּנְפִישִׁין מִלֵּי דְּדָמְיָן אַהֲדָדֵי:

יט אַף עַל גַּב דִּלְעֵיל מִשְׁנָה ג' כָּתַבְתִּי בְּשֵׁם רַשְׁ"י דְּמִנְחַת סֹלֶת לֹא הָיָה בָּהּ חֲלוֹת כו', יֵשׁ לוֹמַר קֹדֶם קְמִיצָה, אֲבָל לְאַחַר מִכֵּן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין עוֹד לְגָבוֹהַּ בָּהּ כְּלוּם מִכָּל מָקוֹם לֹא חִלֵּק הַכָּתוּב בַּאֲפִיָּתָן, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּפֵרוּשׁ בַּכָּתוּב בְּפָרָשַׁת צַו, לְעִנְיַן חָמוּץ, שֶׁאָסְרָה הַתּוֹרָה בַּשְּׁיָרִים כְּמוֹ קֹדֶם הַקְּמִיצָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ו

כ **מִשָּׁלֹשׁ**. לְמִצְוָה וְלֹא לְעַכֵּב:

משנה ז

כא וּמְסַיֵּם בַּבְּרַיְתָא, וְזוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ, עֶלְיוֹנָה קוֹלֶטֶת סְבִין, תַּחְתּוֹנָה קוֹלֶטֶת סֹלֶת. פֵּרֵשׁ רַשְׁ"י, כָּל אֶחָד עָבָה מֵחֲבֶרְתָּהּ, עֶלְיוֹנָה רִאשׁוֹנָה קוֹלֶטֶת סְבִין, שֶׁהִיא הָיְתָה גַּסָּה שֶׁבְּכֻלָּן וְלֹא הָיְתָה קוֹלֶטֶת כִּי אִם סְבִין, וְהָיוּ הַקֶּמַח וְהַסֹּלֶת לְעֵבֶר הַנָּפָה. וְשׁוּב הָיָה נוֹתֵן הַקֶּמַח וְהַסֹּלֶת בַּתַּחְתּוֹנָה בְּדַקָּה הֵימֶנָּה, וְהִיא הָיְתָה קוֹלֶטֶת הַקֶּרְטִין סֹלֶת, וְהַקֶּמַח הוֹלֵךְ לְעֵבֶר הַנָּפָה. וְשׁוּב הָיָה חוֹזֵר וְנוֹתֵן הַסֹּלֶת בְּדַקָּה הֵימֶנָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁתַּיֵּר מִן הַקֶּמַח וּמִן הַסְּבִין בַּסֹּלֶת כְּלָל, שֶׁתְּהֶיהָ הַסֹּלֶת בְּרוּרָה:

כב הָוֶה לֵיהּ לְמֵימַר גַּם כֵּן שֶׁאִם לֹא נִפָּה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה נָפָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם כו'. אֲבָל דַּעַת רַשְׁ"י, דִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה נָפָה הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר דִּמְעַכְּבִי. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כג **וְלָקַחְתָּ כו'**. שֶׁתְּהֵא מְנֻפָּה כָּל צָרְכָּהּ, שֶׁתְּהֵא סֹלֶת בְּרוּרָה בִּשְׁעַת אֲפִיָּה. רַשְׁ"י:

פרק ז

משנה א

א יָלְפִינַן לַהּ בַּגְּמָרָא מִקְּרָא:

ב מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱמַר עַל חַלּוֹת לֶחֶם חָמֵץ אַחַר שֶׁנֶּאֱמַר חַלּוֹת מַצּוֹת וּרְקִיקֵי מַצּוֹת וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת. וּבָאָה הַקַּבָּלָה שֶׁרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁשְּׁעוּר אֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה מִינִין כְּמוֹ שִׁעוּר הֶחָמֵץ. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ב

ג בַּגְּמָרָא, דַּהֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי חֲצִי לֹג שֶׁמָּן לַתּוֹדָה וְהַמַּחֲצִית לָרְבוּכָה:

ד **שְׁתֵּי כו'**. בַּגְּמָרָא יָלֵיף לֵיהּ מִקְּרָא:

משנה ג

ה **הַתּוֹדָה כו'**. דְּאֵין הַלֶּחֶם קָדוֹשׁ אֶלָּא בִּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח, כִּדְיָלְפִינַן בַּבְּרַיְתָא דִּכְתִיב יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח:

י וְקָשֶׁה, דִּבְמִשְׁנָה ו' פֶּרֶק ה' כָּתַב דַּהֲלָכָה כְּרַבִּי דְּדָרֵישׁ עַל בְּסָמוּךְ. וְהַתּוֹסָפוֹת הִקְשׁוּ עוֹד, דְּעַד כָּאן לֹא פְּלִיגִי רַבִּי וְרַבָּנָן אֶלָּא אִי בָּעִינַן עַל בְּסָמוּךְ אוֹ עַל מַמָּשׁ. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָכָא לֹא דָּמֵי לְהַהִיא, דִּתְנוּפָה דִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם כְּעֵין הַקְרָבָתָם, אֲבָל הָכָא בַּשְּׁחִיטָה דִּלְמִקְדַּשׁ לֶחֶם בְּעָלְמָא לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ אֶלָּא שֶׁיְּהֵא קַיָּם:

יא וּדְבַר תֵּימַהּ הוּא, דְּמִקְרָא מָלֵא בִּיחֶזְקֵאל מ"ו, זֶה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֶת הָאָשָׁם וְאֶת הַחַטָּאת אֲשֶׁר יֹאפוּ אֶת הַמִּנְחָה לְבִלְתִּי הוֹצִיא אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה. [וּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם] וּבַמָּקוֹם שֶׁמְּבַשְּׁלִין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שָׁם אוֹפִין אֶת הַמְּנָחוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר זֶה הַמָּקוֹם וְגוֹ'. וּבְנֶסְחַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁאוֹפִין בּוֹ חַלּוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נָזִיר:

יב אֲבָל בְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק ט' דִּזְבָחִים פֵּרֵשׁ הָרַ"ב דְּטַעֲמָא הוֹאִיל וְהֵן כְּשֵׁרִים לְכַתְּחִלָּה בָּעוֹפוֹת וְכֵן הוּא בַּגְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יג **וְכֵן אֵיל הַמִּלּוּאִים וְכוּ'**. דְּכָל לֶחֶם הַבָּא עַל יְדֵי זֶבַח אֵיכָא לְמֵילַף מֵהֲדָדֵי:

משנה ד

א הָכִי פֵּרוּשׁוֹ, דְּלָאו דַּוְקָא דִּקְדֻשַּׁת הַכְּלִי בִּלְבַד מְקַדְּשָׁם, אֶלָּא אַף בִּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח. וּמֵיהוּ קְדֻשַּׁת הַכְּלִי נַמִּי בָּעִינַן, כְּדִמְפָרֵשׁ בְּסֵיפָא דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְקַדְּשׁוּ בִּכְלִי אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁחַט הַזֶּבַח יְכוֹלִין לְהַקְרִיב נְסָכִים אֲפִלּוּ אַחַר כַּמָּה יָמִים:

ב רַשׁ"י. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּלֹא יִתָּכֵן, דְּהָתְנַן בְּסוֹף פֶּרֶק ב' דִּמְעִילָה, דִּמְשֻׁקָּדְשׁוּ בַּכְּלִי הֻכְשְׁרוּ לִפָּסֵל כוּ' בְּלִינָה כוּ', וּפֵרְשׁוּ, דְּהָכָא מַיְרֵי לְעִנְיַן שֶׁלֹּא לִשְׁנוֹת לְזֶבַח אַחֵר. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ג דְּלֹא אָמְרַן דְּקָדְשֵׁי בְּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח אֶלָּא בִּשְׁחִיטָה כְּשֵׁרָה. דְּלֹא דָּמֵי לְתוֹדָה דַּאֲפִלּוּ בִּשְׁחִיטָה פְּסוּלָה מִתְקַדְּשִׁים הַלֶּחֶם כוּ', דְּשָׁאנֵי תּוֹדָה דְּיָלְפִינַן מִדִּכְתִיב יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ, מִלַּמֵּד שֶׁאֵין הַלֶּחֶם קָדוֹשׁ אֶלָּא בִּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח. רַשׁ"י. וּמַה שֶּׁכָּתַב בַּזְּרִיקָה, לָאו דַּוְקָא, דְּהוּא הַדִּין קַבָּלָה וְהִלּוּךְ:

יג **אַחֵר**. שֶׁאֵין לוֹ נְסָכִים. רַשׁ"י:

יד אֵין זֶה סוֹתֵר לְמַאי דְּקַיְמָא לָן כְּרַבָּנָן דְּרַבִּי מֵאִיר דְּאֵין פִּגּוּל בִּנְסָכִים, דְּהוֹאִיל וְאֵינָן תְּלוּיִין בַּזֶּבַח לְקֻרַב עִמָּהֶם מִיָּד, וְכֵן מִשְׁתַּנִּים בְּשֵׁל צִבּוּר, אֵין בָּהֶם דִּין פִּגּוּל. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טו גְּזֵרָה שֶׁמָּא יֹאמְרוּ נְסָכִים שֶׁהִפְרִישָׁן לְשׁוּם זֶבַח זֶה כְּשֵׁרִים לְשׁוּם זֶבַח אַחֵר, וַאֲפִלּוּ בְּלֹא תְּנַאי וּבְלֹא נִפְסַל הַזֶּבַח. אֲבָל כְּשֶׁהָיָה הַזֶּבַח זָבוּחַ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנִּפְסַל זֶה, וּמִיָּד הָיוּ הַנְּסָכִים לְזֶבַח אַחֵר, דָּמֵי כְּאִלּוּ לְשֵׁם הַאי זֶבַח הוּבְאוּ לִנְסָכִים, וְלֹא אָתֵי לְמֵימַר נְסָכִים שֶׁהִפְרִישׁוּ כוּ'. רַשׁ"י:

משנה ה

טז וַאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יז כְּשֶׁאֵינָן עָלָיו חוֹבָה. כִּדְלִקַמָּן:

משנה ו

יח **לְהָקִישׁ כו'**. תֵּימַהּ, תֵּינַח זְבָחִים, עוֹפוֹת וּמְנָחוֹת וְלַחְמֵי תּוֹדָה מְנָלָן. וּלְמַאן דְּיָלֵיף בַּגְּמָרָא מֵחַטָּאת נִיחָא. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יט וּפֶסַח מִצְרַיִם וּפֶסַח דּוֹרוֹת בִּכְלָלָא נִינְהוּ, דְּשֵׁם פֶּסַח אֶחָד הוּא, וּלְהָכִי לֹא הֲוָה דָּבָר הַלָּמֵד בְּהֶקֵּשׁ דְּאֵינוֹ חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּהֶקֵּשׁ. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כ **לְפִיכָךְ כו'**. מִשְׁנָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה הִיא, אִי לֹא מִשּׁוּם סֵיפָא דְּקָתָנֵי וְהַנִּסָּכִים בְּכָל מָקוֹם. רַשִׁ"י. וְלִי נִרְאֶה דְּבָא לְאַשְׁמְעִינַן אַף עַל גַּב דְּאִלּוּ לֹא דָּמוּ לַפֶּסַח שֶׁהִיא חוֹבָה וּמִצְוָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִלּוּ שֶׁהוּא מְקֻבָּל מֵעַצְמוֹ, רַק כֵּיוָן שֶׁכְּבָר קִבֵּל עָלָיו נַעֲשֵׂית חוֹב גָּמוּר. וְלָכֵן דַּיֵּק לְפִיכָךְ כו' הוֹאִיל וְהֵם כו', אִם כֵּן שַׁפִּיר נִלְמָד מִפֶּסַח. תּוֹסָפוֹת חֲדָשִׁים:

כא מְמַעֲטִים לַהּ מִדִּכְתִיב וְאָכַלְתָּ מַעֲשַׂר דְּגָנְךָ וְשָׂמַחְתָּ, אֲכִילָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שִׂמְחָה. סִפְרִי:

פרק ח

משנה א

א וְאַף עַל פִּי דְּלֹא פָּסֵיק לְפָרוּשֵׁי אֶלָּא אֵמֶן הֶחָדֵשׁ כו', קָאֵי נַמִּי אֵמֶן הָאָרֶץ כו'. דְּאִי מִן הָאָרֶץ אַף בִּזְבָחִים, הֲוָה לֵיהּ לְמִתְנֵי חוּץ מִבְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר דְּאֵין בָּאִין מִחוּץ לָאָרֶץ כְּדִתְנַן בְּסוֹף פֶּרֶק ג' דִּתְמוּרָה:

ב וְלֹא דָּק, דְּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם הוּא דִּכְתִיב כו'. וְהָיָה נִרְאֶה דְּעֹמֶר יָלְפִינַן מִדִּקְרֵי לֵיהּ קָרְא מִנְחַת בִּכּוּרִים. אֲבָל בַּגְּמָרָא מוּכָח דְּיָלֵיף לַהּ מִדִּכְתִיב רֵאשִׁית קְצִירְכֶם:

ג **הַמַּבְחָר**. שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל מִבְחַר נִדְרֵיכֶם. תּוֹסֶפְתָּא:

ד **חֲפָרִים**. סְפָרִים אֲחֵרִים עֲפָרִים. וְכֵן גִּרְסַת הַתּוֹסָפוֹת. וְכָתְבוּ עִיר הִיא:

משנה ב

ה דְּהָא זוֹרְעָהּ קֹדֶם לְפֶסַח שִׁבְעִים יוֹם, הַיְנוּ בְּעֹמֶר. וּמֵיהוּ הַתּוֹסָפוֹת כָּתְבוּ דִּבְכָל הַמְּנָחוֹת קָאָמְרִינַן. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ו **שִׁבְעִים יוֹם**. שֶׁכְּבָר יֵשׁ כֹּחַ בַּחַמָּה שֶׁזּוֹרַחַת עָלֶיהָ. רַשִׁ"י:

ז וּבְעֵי בַּגְּמָרָא, בְּרֹב חִטָּה אוֹ בְּרֹב סְאָה, תֵּיקוּ. וּפֵרֵשׁ הָרַמְבַּ"ם, בְּהִתְלִיעָה רֹב חִטָּה אַחַת אַף עַל פִּי שֶׁהִיא מְעֹרֶבֶת בְּסְאָה חִטִּים שֶׁלֹּא הִתְלִיעוּ:

משנה ג

ח **מִמַּה כוּ'**. מִן הַזֵּיתִים שֶׁנִּזְרְעוּ זְרָעִים בֵּינֵיהֶם. לְפִי שֶׁהַזְּרָעִים מַכְחִישִׁים לָאִילָנוֹת. רַשִׁ"י:

ט **הַגַּרְגְּרִים**. שֶׁל זֵיתִים שֶׁנָּפְלוּ. רַשִׁ"י:

י **שֶׁנִּשְׁרוּ כוּ'**. נִרְאֶה דְּמִלְּתָא בְּאַפֵּי נַפְשֵׁהּ הֵיא, וְלֹא קָאֵי אַגַּרְגְּרִים. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יא **הַכְּבוּשִׁים כוּ'**. וְלֹא תְּנַן מְבֻשָּׁל. אֲבָל בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י, אוֹ שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ אוֹ שֶׁנִּשְׁלְקוּ:

משנה ד

יב וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת, וְקָשֶׁה, דִּבְמַסֶּכֶת פֵּאָה מַשְׁמַע דְּחַיָּבִין בְּפֵאָה, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין לְקִיטָתוֹ כְּאֶחָד לֹא מְחַיֵּב בְּפֵאָה כִּדְאִיתָא שָׁם. וְזֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם, זַיִת שֶׁגִּרְגְּרוֹ בְּרֹאשׁ הַזַּיִת וּבֵרְרוּ אַחַת אַחַת וְכָתְשׁוּ כוּ'. זֵיתִים שֶׁמְּסָקָן כֵּלָן בְּעֵרְבּוּבְיָא וְהֵעֶלָן לַגַּג וְחָזַר וּבֵרֵר גַּרְגֵּר גַּרְגֵּר וְכוֹתְשָׁן כוּ'. זֵיתִים שֶׁמְּסָקָן וְטוֹעֲנָן בְּתוֹךְ הַבַּיִת עַד שֶׁיִּלְקוּ וְהֵעֶלָן וְנִגְבָּן וְאַחַר כָּךְ כָּתַשׁ כוּ':

יג כְּלוֹמַר מְלַקֵּט זֵיתִים שֶׁבְּאֶמְצַע הָאִילָן שֶׁאֵינָן בְּרֹאשׁ הַזַּיִת, כְּלוֹמַר אוֹתָן שֶׁיָּכוֹל לַעֲמֹד בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ וְנוֹטְלָן, שֶׁאוֹתָן אֵין מִתְבַּשְּׁלִין בִּמְהֵרָה כְּמוֹ אוֹתָן שֶׁבְּרֹאשׁ הַזַּיִת. וְהַאי דְּאָמַר בְּרֹאשׁ הַגַּג, לְסִימָנָא קָאָמַר. רַשִׁ"י:

יד וְהֵם עֲצָמוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם מֹחַ, דְּמָה אוֹתָן לְמַעֲטָן, לְפִי שֶׁהֵם רְחָבִים וּגְדוֹלִים בַּחֲלָלָם. וּמֵהַשֵּׁם הַזֶּה נִגְזַר הַפֹּעַל וְאוֹמֵר עוֹטְנוֹ. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ו

טו מִדְּתָנֵי רַבִּי חִיָּא, יַיִן מִגִּתּוֹ לֹא יָבִיא, וְאִם הֵבִיא כָּשֵׁר. תּוֹסָפוֹת:

טז **מְעֻשָּׂן**. כְּשֶׁהָיוּ הָעֲנָבִים מָרִים הָיוּ מְעַשְּׁנִין אוֹתָן כְּדֵי לְמַתְּקָן. אוֹ מְבַשְּׁלִין אוֹתָן. רַשִׁ"י. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ז

יז **נוֹדַף**. יֵעָמֵד רֵיחוֹ, מִפְּנֵי שֶׁיַּעֲלֶה הֶבְלוֹ בַּמָּקוֹם שֶׁהִנִּיחַ בְּרֹאשׁ הַכְּלִי וְיַעֲמֹד רֵיחוֹ וְלֹא יִתְעָרֵב בּוֹ שׁוּם דָּבָר. הָרַמְבַּ"ם. וְנוֹדַף לְשׁוֹן אֲרָמִית, וְרִיחַ שְׁמָנַיִךְ מִכֹּל בְּשָׂמִים [שִׁיר הַשִּׁירִים ד] מְתֻרְגָּם וְשׁוּם טַב דְּצַדַּיקַיִךְ נָדֵיף מִכֹּל בַּשְּׂמִין:

יח וְנִרְאֶה לִי דְּמֵאֶמְצָעָהּ קָאֵי אַמִּשְׁלִישָׁהּ, כְּלוֹמַר מֵאֶמְצַע הַשְּׁלִישׁ הָאֶמְצָעִי כוּ'. וְהָכִי פֵּרוּשׁוֹ, מֵאֶמְצָעָהּ שֶׁל שְׁלִישָׁהּ, וְהַשְּׁלִישָׁהּ הִיא הָאֶמְצָעִית:

יט **תְּמִימִים**. וְאִם הָיוּ בּוֹ קְמָחִין הָוֵי כְּבַעַל מוּם. רַשִׁ"י:

פרק ט

משנה א

א וְאִפְכָא לֹא רָצוּ לַעֲשׂוֹת, לִמְדֹּד בְּנָדִישׁ לַחֲבֵרַי כֹּהֵן גָּדוֹל, שֶׁלֹּא יִשְׁפֵּךְ הַסֹּלֶת לָאָרֶץ כְּשֶׁחוֹצֵהוּ. תּוֹסָפוֹת:

ב וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן, לְרַבּוֹת חֲצִי עִשָּׂרוֹן. וְרַבִּי מֵאִיר כּוּ'. גְּמָרָא:

משנה ב

ג דְּהָכִי גְּמִירֵי דְּשֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁל לַח הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צָדוֹק לֵית לֵיהּ כּוּ'. גְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

ד פֵּרוּשׁ לְכָל הַחַלּוֹת וְהָרְקִיקִין:

ה פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י, כָּל מַעֲשָׂיו בְּשַׁעַר נִיקָנוֹר וְלֹא בָּעֲזָרָה:

ו גַּם כָּאן גָּרַס רַשִׁ"י חוּץ הוּא. וּפֵרֵשׁ שֶׁהָיָה מַשְׁקֶה אוֹתָהּ בַּחוּץ בְּשַׁעַר נִיקָנוֹר וְלֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַכְנִיס הַמַּיִם בָּעֲזָרָה וּלְקַדְּשָׁם בִּכְלִי. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ז דְּבִשְׁחִיטַת תּוֹדָה הוּא דְּקַדְּשֵׁי. גְּמָרָא:

ח כְּדְּ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרַבִּי לְרַבִּי וְקִלְקְסוֹ. וְהַתּוֹסָפוֹת תָּמְהוּ, לָמָּה הָיָה צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ הַשֶּׁמֶן בִּכְלִי שָׁרֵת:

ט **שִׁשִּׁים לג**. בַּגְּמָרָא יָלְפִינַן לֵהּ מִקְּרָא:

י וְזֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם, וּכְשֶׁזָּכַר לג שֶׁמֶן לַמִּנְחָה אָמַר גַּם כֵּן שִׁשִּׁשָּׁה לַפָּר כּוּ', וְאֵינוֹ רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁנָּמוֹד הַנִּסָּכִים בְּלג, אֶלָּא בַּחֲצִי הִין וּשְׁלִישִׁית וּרְבִיעִית הַהִין כְּמוֹ שֶׁזָּכַרְנוּ:

יא בַּגְּמָרָא יָלֵיף לֵיהּ מִקְּרָא:

יב וְאִם מִשְּׁתַּיֵּר מִן הַשֶּׁמֶן בִּתְקוּפַת תַּמּוּז לֹא חָיְשִׁינַן. וּבִירוּשַׁלְמִי, דְּבַקַּיִץ הָיוּ עוֹשִׂין פְּתִילָה גַּסָּה, וּבַחֹרֶף פְּתִילָה דַּקָּה. וּמִיהוּ כְּשֶׁשִּׁעֲרוּ מִתְּחִלָּה שִׁעֲרוּ בִּפְתִילָה בֵּינוֹנִית. תּוֹסָפוֹת:

משנה ד

יג הָכִי פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י בַּמִּשְׁנָה לְהַסָּלְקָא דַּעְתָּךְ. וּבְגְּמָרָא, וּרְמִינְהוּ וְהִקְטִירוּ, שֶׁלֹּא יְעָרֵב חֲלָבִים בַּחֲלָבִים. וּמַסִּיק דְּאֵין הָכִי נַמִּי שֶׁאֵין מְעָרְבִין סֹלֶת וְשֶׁמֶן מִשּׁוּם וְהִקְטִירוּ, וּמַתְנִיתִין בְּיֵינוֹת וּבְהֶקְטֵר שַׁמְנָן וְסָלְתָן. אִי נַמִּי נִתְעָרְבוּ. דְּהַשְׁתָּא בְּיֵינוֹת לֵיכָּא מִשּׁוּם וְהִקְטִירוּ. וְכֵן פֵּרֵשׁ הָרַמְבַּ"ם:

יד **אֲבָל אֵין כּוּ'**. לְמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּסָמוּךְ, כָּתַב הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה, וְאִם תֹּאמַר מַאי שְׁנָא הָנֵי מֵהָנֵי, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּכֵיוָן דְּאֵינָן שָׁוִין מַחְמִירִין בְּהוּ טְפֵי שֶׁאֲפִלּוּ נִתְעָרְבוּ סָלְתָן וְשַׁמְנָן אֵין מְעָרְבִין יֵינָן כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הֶקְטִירוּ סָלְתָן וְשַׁמְנָן:

טו מַסְכִּים לְמַה שֶׁכָּתַבְתִּי פֶּרֶק ג' מִשְׁנָה ב'. וּמִיהוּ הָכָא בְּמָעֲרֶב מִדַּעַת אַיְרִינַן. וְעַיֵּן שָׁם:

טז וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת. וְזֶה לְשׁוֹן הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה, אִם בְּלָלָן כּוּ' מִלְּתָא בְּאַפֵּי נַפְשֵׁהּ הִיא דְּהָא לֹא קָאֵי אַיַּיִן דְּרִישָׁא, אֶלָּא אַסֹּלֶת וְשֶׁמֶן. עַד כָּאן. וְהֵינוּ אֲפִלּוּ לְהַמַּסְקָנָא שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסָמוּךְ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יז **לֹא כוּ'**. בַּגְּמָרָא יָלִיף לֵיהּ מִקְּרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

יח וְאַף עַל גַּב דַּאֲפִלּוּ לְדִידֵיהּ נַמִּי לֵיכָּא אֶלָּא חַד גָּדוּשׁ וּמַאי כָּל הַמִּדּוֹת, הָכִי קָאָמַר, כָּל הַמִּדִּידוֹת. גְּמָרָא:

יט **בְּרוּצֵיהֶן כוּ'**. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין כַּוָּנַת הַנּוֹדֵר אֶלָּא לְמַה שֶּׁבַּכְּלִי בִּלְבַד, גְּזֵרָה שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ מוֹצִיאִין מִכְּלִי שָׁרֵת לְחֹל. גְּמָרָא. אֲבָל יָבֵשׁ דְּלֹא אָתֵי מִגּוּפֵיהּ דְּמָנָא לֹא אֲתוּ לְמֵימַר בֵּיהּ מוֹצִיאִים כוּ'. רַשְׁ"י:

כ בַּגְּמָרָא יָלְפִינַן לְהוּ מִקְּרָאֵי:

משנה ו

כא **קָרְבָּנוֹת**. שֶׁהֵן זְבָח. לַאֲפוּקֵי עוֹף שֶׁאֵינוֹ זֶבַח, וַהֲרֵי הוּא אוֹמֵר בְּפָרָשַׁת נְסָכִים אוֹ זֶבַח. גְּמָרָא:

כב **טְעוּנִים נְסָכִים**. בַּגְּמָרָא יָלִיף לֵיהּ מִקְּרָא:

כג כְּלוֹמַר קָרְבְּנוֹתָיו אֵינָן בָּאִין עַל חֶטְאוֹ כְּמוֹ דְּנָזִיר. אֲבָל וַדַּאי דִּמְצוֹרָע גּוּפֵיהּ חוֹטֵא אִקְרֵי, כִּדְתָנַן בְּפֶרֶק ה' דִּשְׁקָלִים מִשְׁנָה ג':

משנה ז

כד **כָּל כוּ'**. הָכָא נַמִּי בִּבְהֵמָה. דְּאִלּוּ עוֹף אֵין טָעוּן סְמִיכָה:

כה **חוּץ כוּ'**. שֶׁנֶּאֱמַר קָרְבָּנוֹ, רְצוֹנוֹ לוֹמַר הַדָּבָר שֶׁנִּתְחַיֵּב לַעֲשׂוֹתוֹ קָרְבָּן כְּמוֹתוֹ, לֹא הַבְּכוֹר כוּ'. הָרַמְבַּ"ם:

כו **וְהַיּוֹרֵשׁ כוּ'**. בַּגְּמָרָא יָלִיף לְהוּ מִקְּרָא:

כז דְּאִלּוּ חַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ תָּמוּת. וְאָשָׁם יִרְעֶה כוּ' וְיִפָּלוּ דָּמָיו לְנָדָבָה:

כח **וּמֵבִיא נְסָכִים**. כְּשֶׁיָּרַשׁ מֵאָבִיו. דְּהָא יוֹרֵשׁ קָרֵי לֵיהּ:

משנה ח

כט **הַכֹּל**. לַאֲתוֹיֵי יוֹרֵשׁ. גְּמָרָא. וְתֵימַהּ, הָא תָּנָא לֵיהּ רֵישָׁא. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּאוֹרְחֵיהּ דְּתַנָּא הָכִי כֵּיוָן דְּלֹא מְיַתֵּר לֵיהּ בְּבָא בְּכָךְ רַק תֵּבָה אַחַת. תּוֹסְפוֹת:

ל וְתֵימַהּ, לֵילַף כֻּלְּהוּ מִסַּנְהֶדְרִין. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

לא וְאִם תֹּאמַר וְתַפּוּק לֵיהּ דַּהֲוֵי מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא, דְּאֵין סְמִיכָה אֶלָּא בַּיּוֹם. תּוֹסָפוֹת:

לב **וְתֵכֶף**. בַּגְּמָרָא, הָכִי קָאָמַר, בַּמָּקוֹם שֶׁסּוֹמְכִין שׁוֹחֲטִין, שֶׁתֵּכֶף לַסְּמִיכָה שְׁחִיטָה. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק י

משנה א

א **הָעֹמֶר**. הֵיא שֶׁל שְׂעֹרִין. וְיֵשׁ לוֹ רְמָזִים בַּתּוֹרָה, וּמִכֻּלָּם שֶׁקָּרָא אוֹתָהּ מִנְחַת בִּכּוּרִים שֶׁנֶּאֱמַר וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים, וְהַפְּרוּשׁ הַמְקַבֵּל שֶׁיִּרְמֹז לְמִנְחַת הָעֹמֶר. וּמִלַּת אִם אֵינָהּ רְשׁוּת אֶלָּא רְמִיזַת הַזְּמַן. וְנִקְרָא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בִּכּוּרִים, וּבְאַר זֶה וְאָמַר בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים. וְזֶהוּ רְאָיָה עַל שֶׁהַבִּכּוּרִים שֶׁקָּדְמוּ לָהֶן בְּנִיסָן אֵינָן אֶלָּא בִּכּוּרֵי שְׂעֹרִים. וְהָעִקָּר שֶׁעָלָיו אָנוּ סוֹמְכִים הוּא קַבָּלָה. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ב

ב גְּמָרָא. וְאִי בָּעֵית אֵימָא מִשּׁוּם כַּרְמֶל תַּקְרִיב. פֵּרֵשׁ רַשְׁ"י. רַךְ וּמָלֵא. שֶׁתְּהֵא הַתְּבוּאָה רַכָּה וְנִמְלֶלֶת בַּיָּד, וְאִי מֵיתֵי מֵרְחוֹק נָשֵׁיב בֵּיהּ זֵיקָא וּמִתְקַשָּׁה בַּדֶּרֶךְ:

משנה ג

ג **אוֹמֵר כוּ**'. כָּל אֶחָד מֵהַשְּׁלֹשָׁה קוֹצְרִים. אֲבָל הַמְּשִׁיבִים הֵם רַבִּים מִכָּל עֲיָרוֹת, הִלְכָךְ כַּלְּלִינְהוּ וְתָנֵי אוֹמְרִים:

ד **קְצֹר**. בַּקְּצִירָה עַצְמָהּ הֵשִׁיבוּ וְאָמְרוּ קְצֹר, וְלֹא הָיָה דֵּי לָהֶם לוֹמַר הֵין:

ה וְזֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם, וְאִם תֹּאמַר שֶׁאוֹתוֹ פֶּסַח בְּשַׁבָּת אֵרַע כְּמוֹ שֶׁדִּמּוּ הַטִּפְּשִׁים, הָאֵיךְ תָּלָה הַכָּתוּב הֶתֵּר אֲכִילָתָם לֶחָדָשׁ, בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ הָעִקָּר וְלֹא הַסִּבָּה, אֶלָּא נִקְרָה נִקָּרָה. אֶלָּא מֵאַחַר שֶׁתָּלָה הַדָּבָר בְּמָחֳרַת הַפֶּסַח הַדָּבָר בָּרוּר שֶׁמָּחֳרַת הַפֶּסַח הוּא הָעֹלָה הַמַּתֶּרֶת אֶת הֶחָדָשׁ, וְאֵין מַשְׁגִּיחִין עַל אֵיזֶה יוֹם הוּא מִימֵי הַשָּׁבוּעַ:

ו שֶׁכֵּן הוּא בְּכָל מָקוֹם חוּץ מִבַּקְּרְבָּנוֹת:

ז וְהָא דְּקָתָנֵי וְהַשְּׁאָר נִפְדֶּה, לְרַבִּי עֲקִיבָא לֵית לֵיהּ, דִּלְדִידֵיהּ לֹא בָּעֵי פְּדָיָה. אִי נַמִּי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ הֶקְדֵּשׁ יוֹצֵא בְּלֹא פִּדְיוֹן. תּוֹסָפוֹת:

משנה ד

ח **שָׁמְנוּ**. וְזֶה לֹא יִהְיֶה אֶלָּא בַּיּוֹם, רְצוֹנוֹ לוֹמַר יוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן. הָרַמְבַּ"ם:

ט **יָצַק כו'**. בְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק ו' תָּנַן דְּכָל הַמְּנָחוֹת טְעוּנוֹת שָׁלֹשׁ מַתְּנוֹת שָׁמָּן. וְנִרְאֶה דְּכֻלְּהוּ תָּנֵי לְהוּ הָכָא. דְּתָנַן שֶׁמְּנוּ הוּא נְתִינַת שָׁמָּן תְּחִלָּה בַּכְּלִי, וְיָצַק וּבָלַל הוּא יְצִיקָה וּבְלִילָה. וּבֵין הָכָא וּבֵין הָתָם הֶוָה לֵיהּ לְמִתְנֵי בְּלִילָה בְּרֵישָׁא, דְּיָצַק הוּא יְצִיקָה אַחֲרוֹנָה. תּוֹסָפוֹת:

י **וְקָמַץ**. לְאַחַר שֶׁבֵּרֵר כָּל הַלְּבוֹנָה לְצַד אֶחָד:

משנה ה

יא דְּאִלּוּ קְצִירָה עַצְמָהּ אֶפְשָׁר בְּבֵית הַשְּׁלָחִין, אִי נַמִּי עַל יְדֵי קִטּוּף:

יב **מֻתָּרִים**. לְכֻלֵּי עָלְמָא. וַאֲפִלּוּ רַבִּי יְהוּדָה מוֹדֶה בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ עֹמֶר עֹמֶר מַתִּיר, דִּכְתִיב עַד [יוֹם] הֲבִיאֲכֶם. רַשְׁ"י:

יג **מִפְּנֵי כו'**. וְלָכֵן צְרִיכִין שֶׁיִּשְׁמְרוּם חֲצוֹת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם. לֹא חֲצוֹת אוֹתָן הַמְּקוֹמוֹת. לְפִי שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה מֻקְדָּם אוֹ מְאֻחָר כו'. הָרַמְבַּ"ם. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ו

יד אֵין לִי אֶלָּא חֲדָשָׁה שֶׁל חִטִּים, חֲדָשָׁה שֶׁל שְׂעֹרִים [מִנְחַת קְנָאוֹת] מִנַּיִן, תַּלְמוּד לוֹמַר חֲדָשָׁה חֲדָשָׁה [שְׁתֵּי פְּעָמִים], אִם אֵינוֹ עִנְיָן לַחֲדָשָׁה שֶׁל חִטִּים, תְּנֵהוּ עִנְיָן לַחֲדָשָׁה שֶׁל שְׂעֹרִים. וּמִנַּיִן שֶׁתְּהֵא קוֹדֶמֶת לַבִּכּוּרִים, תַּלְמוּד לוֹמַר כו', וּמִנַּיִן שֶׁתְּהֵא קוֹדֶמֶת לִנְסָכִים וּפֵרוֹת הָאִילָן, נֶאֱמַר כו':

טו **פָּסוּל**. וְאִם הֵבִיא לֹא נִתְקַדְּשׁוּ לִהְיוֹת רְאוּיִין לְקָרְבָּן. אֲבָל נִתְקַדְּשׁוּ לְהִפָּסֵל וְיִהְיוּ כְּקָדְשִׁים שֶׁנִּפְסְלוּ. הָרַמְבַּ"ם:

טז וְקַשְׁיָא, תִּנַּח חֲדָשׁ שֶׁנֶּאֱסַר וַעֲדַיִן לֹא הֻתַּר, אֲבָל בִּכּוּרֵי פֵּרוֹת וְנִסְכֵּי יַיִן דְּמֵעוֹלָם לֹא נֶאֱסְרוּ אַמַּאי אִם הֵבִיא פָּסוּל. וְכֵן הוּא בַּגְּמָרָא, דְּלִהַאי טַעֲמָא דְּלֹא הֻתַּר מִכְּלָלוֹ כו', נְסָכִים וּבִכּוּרִים שֶׁהִקְרִיבָם קֹדֶם לָעֹמֶר כְּשֵׁרִים. וְכָתַב רַשְׁ"י, וּדְקָתָנֵי וְאִם הֵבִיא פָּסוּל, לָאו אַבִּכּוּרֵי פֵּרוֹת קָאֵי כו'. וּלְדִינָא מַשְׁמַע בַּגְּמָרָא דְּלֵיתָא לְהַאי טַעֲמָא, וְהַאי וְאִם הֵבִיא פָּסוּל קָאֵי גַּם אַבִּכּוּרֵי פֵּרוֹת. וְגַם הָרַמְבַּ"ם בְּחִבּוּרוֹ פָּסַק כֵּן. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ז

יז וְאִם תֹּאמַר וְהָנָךְ מִינִין שֶׁהֵן כִּלְאַיִם זֶה בָּזֶה כְּדִתְנַן בְּרֵישׁ כִּלְאַיִם הֵיאַךְ הֵן מִצְטָרְפִין, הָתְנַן בְּסוֹף פֶּרֶק ב' דִּתְרוּמוֹת כָּל שֶׁהוּא כִּלְאַיִם בַּחֲבֵרוֹ לֹא יִתְרֹם מִזֶּה עַל זֶה. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּגַבֵּי חַלָּה תָּלוּי הַטַּעַם בָּעִסָּה לְפִי שֶׁעִסּוֹתֵיהֶן דּוֹמוֹת זוֹ לָזוֹ. וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר דִּכְשֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּדֵי חִיּוּב חַלָּה אֵין תּוֹרְמִין מִזֶּה עַל זֶה מִמִּין עַל שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. תּוֹסָפוֹת:

יח מִדִּכְתִיב בַּשָּׂדֶה, דָּיְקִינַן לַהּ בַּגְּמָרָא דְּצָרִיךְ הַשְׁרָשָׁה:

משנה ח

יט כֵּן הוּא גִּרְסַת הַתּוֹסָפוֹת בְּמַתְנִיתִין. וְכָתְבוּ, דְּצָרִיךְ לוֹמַר כֵּיוָן דִּלְכַתְּחִלָּה לֹא יָבִיא, אַף עַל גַּב דְּאִם הֵבִיא כָּשֵׁר, מִמָּקוֹם שֶׁאִי אַתָּה מֵבִיא קָרְבָּנָא בֵּיהּ כוּ'. וְהָא דְּלֹא חָשִׁיב הָכָא בֵּית הַזְּבָלִים כוּ', יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא פְּסִידֵי וְאַחְמוּר רַבָּנָן כְּמוֹ דְּאַחְמוּר בִּגְדִישָׁה. וּלְנֶסְחָא אַחֲרִינָא דְּגָרַס בֵּית הַשְּׁלְחִין שֶׁבָּעֲמָקִים, יֵשׁ לוֹמַר דְּהַהוּא אִם הֵבִיא פָּסוּל דְּאֵיכָּא תַּרְתֵּי לֹא קָרְבָּן בֵּיהּ שֶׁאַתָּה מֵבִיא, אֲבָל הֵיכָא דְּאִם הֵבִיא כָּשֵׁר קָרְבָּן בֵּיהּ כוּ'. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כ מִשּׁוּם דְּבִגְדִישָׁה לֵיכָּא פְּסִידָא אִי שָׁבְקִינַן עַד אַחַר עֹמֶר. וְהָא דְּשָׁרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּמִשְׁנָה ה' קֶמַח וְקָלִי, מִשּׁוּם עוֹלֵי רְגָלִים הִתִּירוּ. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ט

כא וּלְהָכִי נָקַט נְטִיעוֹת, מִשּׁוּם אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא שֶׁאָדָם זוֹרֵעַ כוּ'. רַשְׁ"י:

כב וְיֵרָאֶה לְפָרֵשׁ בֵּית כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשְׁ"י וְיִשְׁמַע בֵּית פְּרִעֹה [בְּרֵאשִׁית מה]. כְּמוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל, בֵּית יְהוּדָה, עֲבָדָיו וְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ:

כג **צָבָתִים**. מַאי טַעֲמָא דְּכַמָּה דְּאֶפְשָׁר לֹא טָרְחִינַן. גְּמָרָא:

כד **לֹא כוּ'**. כֻּלְּהוּ יָבִיא דְּתָנֵינַן נִפְקָא לָן מִוְּתַקְרִיב יְתֵרָה כוּ'. בַּגְּמָרָא:

כה כְּדִכְתִיב מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה. רַשְׁ"י:

כו כֵּן פֵּרֵשׁ רַשְׁ"י בְּמִשְׁנָה ב', רַךְ וּמְלֵא. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת, דַּהֲוֵי כְּמוֹ שִׁמְלָה שַׂלְמָה. אֲבָל לְשׁוֹן רַשְׁ"י בְּמַתְנִיתִין, כַּר וּמֵל. וְזֶה לְשׁוֹנוֹ בְּפֵרוּשׁ הַחֻמָּשׁ, בְּעוֹד הַכַּר מָלֵא שֶׁהַתְּבוּאָה לַחָה וּמְלֵאָה בַּקַּשִּׁין שֶׁלָּהּ, וְעַל כֵּן נִקְרָאוּ הַמְּלִילוֹת כַּרְמֶל, וְכֵן כַּרְמֶל בְּצִקְלוֹנוֹ [מְלָכִים ב ד]:

כז **בַּיּוֹם כוּ'**. וּמַתְנִיתִין דְּסוֹף פֶּרֶק ב' דְּמָגְלָה דַּדְוָקָא בַּלַּיְלָה וְלֹא בַּיּוֹם, וְכֵן הָא דְּרֵישׁ פִּרְקִין דְּנִקְצַר בְּשַׁבָּת, אַתְיָא כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וּדְהָכָא כְּרַבִּי. גְּמָרָא:

כח **הַשַּׁבָּת**. לְהַקְרָבָה, אֲבָל לְקִצִּירָה לֹא. דְּהָא נִקְצַר בַּיּוֹם כָּשֵׁר, וְיוֹכַל לְקָצְרָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, וְאַמַּאי תִּדְחֶה שַׁבָּת. גְּמָרָא:

פרק יא

משנה א

א **שְׁתֵּי הַלֶּחֶם**. לְשׁוֹן הַתּוֹסָפוֹת, בַּמִּשְׁנָה וּבַמִּקְרָא קְרוּי לְשׁוֹן זָכָר וּלְשׁוֹן נְקֵבָה. וְשָׁמְעִינַן דִּבְמִשְׁנָתֵנוּ לֹא גָּרְסִינַן גַּבֵּי לֶחֶם הַפָּנִים אֶחָד שְׁנַיִם בִּלְשׁוֹן זָכָר. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ב אַדְּעָלְמָא קָאֵי. דְּהָא בְּפַעַם אַחַת אֵין נָאֶפוֹת אֶלָּא שְׁתַּיִם בִּלְבַד:

ג **וּבְטָפוּס כּוּ'**. דְּתָנוּ רַבָּנָן, וְשִׁמַּחְתָּ אוֹתָם, בְּדָפוּס. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת, וְאִם תֹּאמַר וְהָא אַפִּיקְתֵּיהּ לוֹמַר שֶׁאֲפִיָּתָן שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּאִם כֵּן לִכְתֹּב וְנָתַתָּ אוֹתָם, אֲבָל וְשִׂמַּחְתָּ מַשְׁמַע שִׂימָה בְּדָפוּס:

ד וְהָיוּ מַסִּיקִין אוֹתוֹ עִם הַתַּנּוּר וְאוֹפֶה אֶת הַלֶּחֶם. רַשִׁ"י:

ה **בְּטָפוּס**. הֵן הַקְּעָרוֹת שֶׁל שֻׁלְחָן, כִּדְאָמַר קְעָרָתָיו אֵלּוּ טְפוּסִין. וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י בַּחֲמָשׁ, שֶׁהָיָה נוֹתְנוֹ בַּקְּעָרוֹת לְאַחַר אֲפִיָּה. תּוֹסָפוֹת. וּבַגְּמָרָא, וְלֶהֱדָרָא לְדָפוּס קַמָּא, כֵּיוָן דְּאָפֵי לַהּ נַפְחָא. וּמִזֶּה הוֹכִיחוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּהַלֶּחֶם חוּץ לַדָּפוּס, דְּאִם לֹא כֵּן הֵיכָא מְנַפְּחָא כּוּ'. וּלְפֵרוּשׁ הָרַ"ב צָרִיךְ לוֹמַר דְּמַתְחִלָּה נַעֲשָׂה בְּתוֹךְ הַדָּפוּס, וְהַדָּפוּס שֶׁבַּתַּנּוּר הָיָה צַר וְנִכְנַס בְּתוֹךְ הַלֶּחֶם, וְהַלֶּחֶם מִבַּחוּץ וְנִדְבָּק בַּתַּנּוּר. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ב

ו וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם. וְעַל כָּרְחֵנוּ צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁגִּרְסָא אַחֶרֶת הָיְתָה לָהֶם בַּגְּמָרָא. דְּאֵנַן גָּרְסִינַן הָכִי, הָא גּוּפָא קַשְׁיָא, אָמְרַתְּ לִישְׁתָּן וַעֲרֵיכָתָן בַּחוּץ, אַלְמָא מִדַּת יָבֵשׁ לֹא נִתְקַדְּשָׁה, [דְּאִי מְקַדְּשָׁה מַגַּנְיָה מִלְּתָא אִי אַפִּיק לְהוּ אַבְּרָאֵי. וְלֹא כְּפֵרוּשׁ הַקַּנְטְרֵס מִטַּעַם פְּסוּל יוֹצֵא, דְּמִשּׁוּם קְדוּשׁ כְּלִי לֹא מִיפְּסַל בְּיוֹצֵא. תּוֹסָפוֹת], וַאֲפִיָּתָן בִּפְנִים, אַלְמָא מִדַּת יָבֵשׁ נִתְקַדְּשָׁה. אָמַר רָבָא כּוּ' מַאי קַשְׁיָא, דִּלְמָא עִשָּׂרוֹן לֹא מְקַדֵּשׁ, תַּנּוּר מְקַדֵּשׁ. אֶלָּא הָא קַשְׁיָא, וַאֲפִיָּתָן בִּפְנִים, אַלְמָא תַּנּוּר מְקַדֵּשׁ, וְאֵין דּוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, אִפְּסְלוּ בִּלִּינָה. אָמַר רָבָא כּוּ' הָא קָמָן דְּהַהִיא מִלְּתָא דִּלִישְׁתָּן וַעֲרֵיכָתָן בַּחוּץ וַאֲפִיָּתָן בִּפְנִים אִתְּבָרַר טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּמִדַּת יָבֵשׁ לֹא נִתְקַדְּשָׁה. אֶלָּא וַדַּאי שֶׁגִּרְסָתָם לֹא הָיְתָה כָּךְ. וּלְהָכִי נַמֵּי פָּסַק כְּתַנָּא קַמָּא דְּמִשְׁנָה ה' פֶּרֶק ט' דְּמִדּוֹת יָבֵשׁ נִתְקַדְּשׁוּ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

ז וְלִי נִרְאֶה דְּהָכִי גָּרְסִינַן, לִישְׁתָּן וַעֲרֵיכָתָן וַאֲפִיָּתָן:

ח וְהַאי דְּלֹא מָשְׁחוּ עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם, מִפְּנֵי שֶׁכָּל אָדָם מוֹדֵד בּוֹ מִנְחָתוֹ וּפְעָמִים שֶׁמּוֹצִיאוֹ לַחוּץ. אֲבָל זֶה אֵינוֹ מָסוּר אֶלָּא לַכֹּהֲנִים לְחֻצוֹת בּוֹ עֶשְׂרוֹנִים. וְהַתּוֹסָפוֹת פֵּרְשׁוּ דְּחֻבְתִּין כֵּיוָן דְּיֵשׁ בָּהֶן שֶׁמֶן הֻצְרְכוּ לֵעָשׂוֹת בִּכְלֵי הַלַּח, וּמִדּוֹת הַלַּח נִתְקַדְּשׁוּ לְכֵלֵי עֶלְמָא, וְהוּא הַדִּין לְכָל הַמְּנָחוֹת הַטְּעוּנוֹת שֶׁמֶן:

משנה ד

ט וְזֶה הַמַּאֲמָר מְחֻבָּר בְּמַה שֶׁאָמַר שֻׁלְחָן הַפָּנִים מֵתִר לְלוּשׁ אוֹתָן בַּחוּץ וְנֶאֱפוֹת בִּפְנִים. הָרַמְבַּ"ם. כְּלוֹמַר דְּאִלּוּ שְׁאָר מְנָחוֹת לִישְׁתָּן וַעֲרֵיכָתָן נַמֵּי בִּפְנִים כּוּ'. וְרַשִׁ"י פֵּרֵשׁ לִישָׁה וַעֲרֵיכָה הַכֹּל בִּכְלֵי שָׁרֵת בִּפְנִים וְלֹא בַּחוּץ. וּלְפֵרוּשׁוֹ כָּלָה חֲדָא מִלְּתָא הִיא. וְהַתּוֹסָפוֹת פֵּרְשׁוּ דְּבַחוּץ אַטְחִינָה וְהַרְקָדָה קָאֵי. דְּלֹא בָּעוּ כְּלֵי שָׁרֵת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

י **כְּלִי כו'**. בַּגְּמָרָא יְלֵיף לֵיהּ מִקְּרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יא **כֵּיצַד**. הוּא שְׁאַל עַל סִבַּת הֱיוֹת לֶחֶם הַפָּנִים נֶאֱפֶה בִּדְפוּסִים. וְאָמַר שֶׁסִּבַּת זֶה שֶׁיִּהְיֶה בַּעַל שְׁטָחִים מְשֻׁשָּׁה רוּחוֹת, וְכֵן שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. הָרַמְבַּ"ם. וְרָצָה לוֹמַר בְּשִׁשָּׁה שְׁטָחִים, שֶׁטַח הַתַּחַת, וּשְׁנֵי שִׁטְחֵי הַכְּפִילָה שֶׁמִּזֶּה וּמִזֶּה, וְהֵם שִׁלְשָׁה שֶׁהֵם שִׁשָּׁה, שִׁלְשָׁה מִבַּחוּץ וּשְׁלשָׁה מִבִּפְנִים. וְיָלְפִינַן שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִלֶּחֶם הַפָּנִים, אֶלָּא דִּבְלֶחֶם הַפָּנִים שָׁנִינוּ מִשּׁוּם פְּלֻגְתָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי מֵאִיר. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יב כֵּן הוּא לְשׁוֹן רַשִׁ"י. וְנִרְאֶה לִי גִּרְסַת רַשִׁ"י בַּמִּשְׁנָה כָּךְ הִיא, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ פָּנִים שֶׁיִּהְיֶה לוֹ פָּנִים. וְתַרְתֵּי יָלְפִינַן מִמַּשְׁמָעוּת הַפָּנִים. חָדָא כְּדִכְתִיב פָּנִים וְדָרְשִׁינַן דְּפָנוֹת, וְהַיְנוּ כְּפִילוּת דִּלְקַמָּן. וַחֲדָא דְּקִרְינַן פָּנִים שֶׁפִּרּוּשׁוֹ זְוִיּוֹת וְהֵן הֵן הַקְּרָנוֹת. וְלֹא אַתָּא בֶּן זוֹמָא לְפַלּוּגֵי אֶלָּא לְפָרוּשֵׁי דִּדְפָנוֹת וְזָוִיּוֹת מִקְּרָא קָא יָלְפִינַן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

יג בְּמַסֶּכֶת כֵּלִים פֶּרֶק י"ז מִשְׁנָה י':

יד נִרְאֶה לִי שֶׁצָּרִיךְ לְהַגִּיהַּ וּבָהֶן הֵן הַקְּרָנוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טו וְאַף עַל גַּב דִּבְמִשְׁנָה ד' פֶּרֶק ה' דִּפְסָחִים אָמְרִינַן דְּעַל חָמֵץ לָאו דַּוְקָא בְּסָמוּךְ, הָכָא שָׁאנֵי, דִּסְבָרָא הוּא דַּהֲוֵי בְּסָמוּךְ דְּהָא בִּשְׁעַת הַנָּחַת הַלֶּחֶם הָיוּ מַנִּיחִים אוֹתָם וּבִשְׁעַת סִלּוּקָם נִקְטָרִים. תּוֹסְפוֹת:

משנה ו

טז **אַרְבָּעָה כו'**. בַּגְּמָרָא יְלִפְינַן לְכָל הָנֵי מִקְּרָא:

יז **סְנִיפִין**. שֵׁם לְדָבָר הֶעָשׂוּי לְחַבֵּר וּלְהַחֲזִיק דָּבָר אַחֵר:

יח **מַרְאשֵׁיהֶן**. כְּלוֹמַר בְּאוֹתוֹ חֵלֶק שֶׁבָּהֶן שֶׁעוֹלֶה לְמַעְלָה עַל הַשֻּׁלְחָן. לְפִי שֶׁהַסְּנִיפִין הֵן כְּמוֹ יְתֵדוֹת זָהָב עוֹמְדוֹת בָּאָרֶץ וּגְבוֹהִים עַד לְמַעְלָה מִן הַשֻּׁלְחָן הַרְבֵּה. כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַשִׁ"י בְּפֵרוּשׁ הַחֻמָּשׁ:

יט **חָלוּל**. כְּדֵי שֶׁתְּהֵא רוּחַ מְנַשֶּׁבֶת בֵּינֵיהֶם. הָרַמְבַּ"ם:

כ **דּוֹחֶה כו'**. וְאַף עַל גַּב דְּמִדְּאוֹרַיְתָא נִינְהוּ כִּדְנַפְקָא לְהוּ מִקְּרָא, הָא אָמַר רַבִּי מֵאִיר כָּל מִלְאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵינָהּ דּוֹחָה כו', וְהָכִי נַמִּי אֶפְשָׁר דְּלֹא דָּחֵי שַׁבָּת עֲלַיְהוּ, טַעֲמָא מַאי [מְשַׁוֵּי לְהוּ לַקָּנִים] דִּלְא לְעַפּוֹשׁ לֶחֶם, בְּכִי הַאי שְׁעוּרָא לֹא מִיעַפַּשׁ. גְּמָרָא. וְכָתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּאֵין אִסּוּרָא אֶלָּא מִשּׁוּם טִלְטוּל בְּעָלְמָא, וַאֲפִלּוּ הָכִי גָּזְרוּ עֲלֵיהֶם בַּמִּקְדָּשׁ וְאַף עַל גַּב דַּחֲזוּ לְמִצְוָה, כֵּיוָן דְּאֵין עֲשׂוּי כְּלִי. תּוֹסְפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כא **לְאַרְכּוֹ**. לְאוֹ לְמֵימְרָא שֶׁהָיוּ מֻנָּחִין מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב עַל אֹרֶךְ הַשֻּׁלְחָן, דִּכְהַאי גַּוְנָא אֵין מָקוֹם פְּנוּי כְּלָל. אֶלָּא מִצָּפוֹן לְדָרוֹם הָיוּ מֻנָּחִין וּבַמָּקוֹם הַפָּנוּי שֶׁבֵּין שְׁתֵּי הַמַּעֲרָכוֹת,

שֶׁאוֹתוֹ מָקוֹם פָּנוּי הוּא מִצַּד אֲרֹכוֹ שֶׁל שֻׁלְחָן שֶׁהוּא שְׁנַיִם עָשָׂר טְפָחִים. וּסְתָמָא כְּרַבִּי מֵאִיר. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כב וְשִׁיֵּר נַמִּי מְנוֹרָה דִּלְרַחְבּוֹ שֶׁל בַּיִת הָיְתָה עוֹמֶדֶת, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, וּכְוָתֵיהּ פָּסַק הָרַמְבַּ"ם. וְהַתּוֹסְפוֹת כָּתְבוּ דַּאֲפִלּוּ כְּרַבִּי, וְאֵין הָכִי נַמִּי דְּלֹא שִׁיֵּר מִידִּי, וּדְלֹא תָּנֵי אָרוֹן, דִּבְלִפְנֵי וְלִפְנִים לֹא מַיְרֵי:

משנה ז

כג וְאַכַּתִּי תִּקְשֵׁי לְמָה שֶׁל שִׁישׁ וְלֹא שֶׁל כֶּסֶף. הִלְכָךְ הַנָּכוֹן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ"ב בִּשְׁקָלִים דְּאַחַר שֶׁנֶּאֶפָה הִנִּיחוּהוּ עַל שֶׁל שַׁיִשׁ עַד שֶׁיִּסְדְּרוּהוּ וְהַשְׁתָּא עָשׂוּ שֶׁל שַׁיִשׁ שֶׁלֹּא יִתְעַפֵּשׁ כֵּיוָן שֶׁשָּׁהָה זְמַן רַב:

כד דְּקֻדֶּשֶׁת צָפוֹן חֲמִירָא דְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן:

כה כְּלוֹמַר שָׁוֶה בְּשָׁוֶה:

כו **עֶרֶב שַׁבָּת**. צָרִיךְ עִיּוּן אַמַּאי לֹא מַיְתֵי לְמִשְׁנָה זוֹ בַּגְּמָרָא [סֻכָּה דַּף נד] וְלוֹמַר דְּאַתְיָא כַּאֲחֵרִים:

כז **שֶׁעִיר כו'**. וּכְשֶׁתִּעַיֵּן כָּל קָרְבָּנוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים לֹא תִמְצָא בָּהֶן מַה שֶּׁיֵּאָכֵל זוּלָתִי שְׂעִיר חַטָּאת הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ. הָרַמְבַּ"ם:

כח **הַבַּבְלִיִּים כו'**. הָכִי קָאָמַר, נֶאֱכָל לָעֶרֶב, וּמִי הֵם הָאוֹכְלִים כו':

כט לְפִי שֶׁלֹּא עָלוּ בִּימֵי עֶזְרָא. גְּמָרָא. וּמַה שֶּׁמַּזְכִּירִין אוֹתָם לְגָנַאי עַל שֶׁאוֹכְלִים אֶת הַשְּׂעִירִים חַיִּים, אַף עַל גַּב דְּמִצְוָה קָעָבְדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לִידֵי נוֹתָר, לְפִי שֶׁהִרְגִּילוּ עַצְמָם כְּמוֹ כֵן אַף בְּכָל הַשָּׁנִים, דְּמַחֲזֵי כְּרַעֲבָתָנוּתָא. תּוֹסְפוֹת:

ל **חַי**. וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם דַּם הָאַבָרִים שֶׁהוּא בְּלֹא תַּעֲשֶׂה וְלוֹקִין עָלָיו, דְּבִכְרֵיתוֹת דַּף כ"ב מוֹקְמִינַן לַהּ דַּוְקָא בִּדְפֵרַשׁ, וּלְפִיכָךְ שָׁרֵי אַף בְּלֹא מְלִיחָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ח

לא **כְּיִצַּד יַעֲשֶׂה**. שֶׁלֹּא יָבֹא דָּבָר לִפְסוּל, יַנִּיחֶנָּה עִם הַבְּזִיכִים לַשַּׁבָּת הַבָּאָה. אִי נַמִּי, מַה יַּעֲשֶׂה מִן הַלֶּחֶם אַחַר שֶׁהֻקְטְרוּ הַבְּזִיכִין. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ט

לב **עַל שְׁלֹשָׁה**. כְּלוֹמַר אֵין פָּחוּת מִשְּׁנֵי יָמִים שֶׁעָבְרוּ וְכֵן שְׁלֹשָׁה. וְלֹא קַשְׁיָא דִּלְתָנֵי לִשְׁנַיִם וְלִשְׁלֹשָׁה. עַיֵּן בְּרֵישׁ מַסֶּכֶת פְּרָה:

לג **צוֹם**. חָל יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּעֶרֶב שַׁבָּת. אֵין לֶחֶם הַפָּנִים נֶאֱפֶה בּוֹ. רַשְׁ"י:

פרק יב

משנה א

א שֶׁכָּל הָרְאוּי לַמִּזְבֵּחַ אֵינוֹ יוֹצֵא מִידֵי הַמִּזְבֵּחַ לְעוֹלָם. גְּמָרָא:

ב **אֵין כוּ'**. דְּמִכְּלִי שָׁרֵת לֹא אַשְׁכְּחַן דְּבָר דְּמִפְּרַק. גְּמָרָא. פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י וַאֲפִלּוּ בְּהֵמָה בַּעֲלַת מוּם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ פִּדְיוֹן, לְאַחַר שֶׁקִּדְּשָׁהּ בִּכְלִי שָׁרֵת כְּגוֹן שֶׁשְּׁחָטָהּ, לֹא אַשְׁכְּחַן בָּהּ פִּדְיוֹן:

ג **הָעוֹפוֹת**. כְּשֶׁקִּדֵּם הֶקְדֵּשָׁן לְמוּמָן מַיְרֵי. אֲבָל קֹדֶם מוּמָן לְהֶקְדֵּשָׁן נִפְדִּין. תּוֹסָפוֹת. וְאֶפְשָׁר דְּלְעִנְיַן טַמְאָה נַמִּי נִשְׁנוּ, וּלְאַחַר מְלִיקָה. כְּגוֹן עוֹלָה שֶׁאֵינָהּ בָּאָה לִכְלִי שָׁרֵת כְּלָל וְלֹא הָוָה כִּבְהֵמָה שְׁחוּטָה דִּלְעֵיל, וּלְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַשְׁמְעִינַן:

ד **וְהָעֲצִים כוּ'**. וְאַף עַל גַּב דְּלֹא קְדֵשַׁת הַגּוּף נִינְהוּ אֶלָּא מַכְשִׁירֵי קָרְבָּן הֵם, אֲפִלּוּ הָכִי הוֹאִיל וּמְנָחוֹת וּנְסָכִים טְהוֹרִים אֵין לָהֶם פִּדְיוֹן, הָנֵי אַף עַל גַּב דְּנִטְמְאוּ כְּטְהוֹרִים דַּמְיָן. עֵצִים וּלְבוֹנָה לָאו בְּנֵי אֲשׁוּוּיֵי אִכְלָא נִינְהוּ אֶלָּא הֶקְדֵּשׁ מְשַׁוֵּי לְהוּ אֹכֶל, דְּעֵצִים כַּמָּה דְּלֹא מְשַׁפֵּי לְהוּ לִגְזִירִין לֹא מִתְכַּשְּׁרֵי. לְבוֹנָה נַמִּי כְּמָה דְּלֹא קָדְשָׁה בִּכְלִי שָׁרֵת לֹא מִתְכַּשְּׁרָה. וּכְלֵי שָׁרֵת נַמִּי הוֹאִיל וְאִית לְהוּ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה. גְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ה וּתְמַהֲנִי, דְּהָא אָמְרִינַן דְּמַכְשִׁירֵי קָרְבָּן לָאו קְדֵשַׁת הַגּוּף הֵן. וְהָרַמְבַּ"ם לֹא פֵּרֵשׁ כְּלוּם בָּזֶה, וְנִיחָא דַּהֲוֵי כְּמַשְׁמָעָהּ שֶׁכָּל שֶׁאֵין בְּהֵמָה אֵין בּוֹ פִּדְיוֹן. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ב

ו **שְׁנֵי כוּ'**. וּצְרִיכָא, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן הַךְ קַמַּיְתָא, מִשּׁוּם דְּאָמַר בְּמַחֲבַת וְקָא מַיְתֵי בְּמַרְחֶשֶׁת (מִשּׁוּם הָכִי לֹא יָצָא) אֲבָל הָכָא דְּאִידִי וְאִידִי (כְּלֵי שֶׁנָּדַר וְשֶׁהֵבִיא) בְּמַחֲבַת וְאִידִי וְאִידִי בְּמַרְחֶשֶׁת אֵימָא יְדֵי נִדְרוֹ נַמִּי יָצָא. וְאִי אַשְׁמוֹעִינַן הַךְ מִשּׁוּם דְּקָא פָּלֵיג לְהוּ, אֲבָל הָתָם דְּלֹא פָּלֵיג לְהוּ אֵימָא לֹא, צְרִיכָא. גְּמָרָא:

ז **אָמְרוּ לוֹ כוּ'**. יֵרָאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין נַמִּי בְּרֵישָׁא אָמְרוּ לוֹ בְּמַחֲבַת נָדַרְתָּ. אֶלָּא דְּבַמַּאי דְּסָלֵיק אַשְׁמוֹעִינַן. וְהוּא הַדִּין לְרֵישָׁא:

משנה ג

ח וּמִיהוּ בְּרֵישׁ פֶּרֶק ב' דְּנָזִיר בְּאוֹמֵר הֲרֵינִי נָזִיר מִן הַגְּרוֹגָרוֹת, סָבְרִי בֵּית הִלֵּל דְּלֹא הָוֵי נָזִיר, שֶׁלֹּא נָדַר כְּדֶרֶךְ הַנּוֹדְרִים, דְּדַוְקָא גַּבֵּי מִנְחָה מֵבִיא מִן הַחִטִּים, מִשּׁוּם דִּשְׁעֹרִין שְׂכִיכָא גַּבֵּי מִנְחָה כִּדְאַשְׁכְּחַן מִנְחַת הָעֹמֶר וּמִנְחַת קְנָאוֹת דְּבָאוֹת שְׂעֹרִין, וּלְמִנְחָה מְעַלְיָא אִכַּוִּין. אֲבָל גְּרוֹגֶרֶת לֹא שָׂכֵי לְנָזִירוּת, וּמֵעִקָּרָא כִּי אָמַר הֲרֵינִי נָזִיר לֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לְנָזִירוּת כְּלָל. תּוֹסָפוֹת וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ד

ט וְקַשְׁיָא דְּאִם כֵּן מִשְׁנָה זוֹ כֻּלָּהּ נִדְחֵית מֵהֲהֶלְכָה. דִּדְבְרֵי תַּנָּא קַמָּא נִדְחִין מִפְּנֵי הַקַּשְׁיָא הָאֲמִתִּית שֶׁהִקְשָׁה עָלָיו רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְדִבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן נַמִּי נִדְחִין מִפְּנֵי דִּלְעֵיל פָּסְקוּ הָרַמְבַּ"ם וְהָרַ"ב דְּלֹא כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב כוּ'. אֲבָל הָרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁוֹ כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁזְּכָרְנוּ בְּפֶרֶק ג' מִמַּסֶּכֶת זוֹ שֶׁבְּלֵילָה אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת עַל מְנָת שֶׁתְּהֵא הַמִּנְחָה מֻעֶטֶת עַד כְּדֵי שֶׁאִם רָצָה לִבְלֹל אוֹתָהּ שֶׁיּוּכַל לִבְלֹל, אֲבָל הָיְתָה מְרֻבָּה עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִבְלֹל אוֹתָהּ בְּבַת אַחַת אִי אֶפְשָׁר בְּלֹא בְּלֵילָה. עַד כָּאן. וְנִרְאִין דְּבָרָיו דַּאֲפִלּוּ לְתַנָּא קַמָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב דִּלְכָל עִשָּׂרוֹן מֵבִיא לֹג אֲפִלּוּ הָכִי כָּל שֶׁהָעֶשְׂרוֹנוֹת יוֹתֵר עַל שִׁשִּׁים מִתּוֹךְ שֶׁהַסֹּלֶת רַב הוּא אִי אֶפְשָׁר לְהִבָּלֵל יָפֶה אֲפִלּוּ יִהְיֶה לוֹ לֶגִים כְּמִסְפַּר הָעֶשְׂרוֹנוֹת. וְהַשְׁתָּא מִשְׁנָתֵנוּ הֲלָכָה הִיא וּמַטַּעֲמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

י וְאִם כֵּן הוּא אֶחָד מִשִּׁשָּׁה עָשָׂר בַּלֹּג. וְקַשָּׁה, דִּבְפֶרֶק ג' וּפֶרֶק ז' דְּמִקְוָאוֹת פֵּרֵשׁ שֶׁהוּא חֵלֶק מִשִּׁשִּׁים וְאַרְבָּעָה בַּלֹּג, וְכֵן הוּא בַּגְּמָרָא דְּבָבָא בְּתְרָא דַּף צ'. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יא **שְׁנַיִם וַחֲמִשָּׁה**. תֵּימַהּ, דְּכִי הֵיכִי דְּאָמְרִינַן גַּבֵּי מְנָחוֹת בְּמִשְׁנָה ג' דְּאִם אוֹמֵר חֲצִי עִשָּׂרוֹן יָבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם, עִשָּׂרוֹן וּמֶחֱצָה יָבִיא שְׁנַיִם, הָכָא נַמִּי נֵימָא כִּי אָמַר לֹג אוֹ שְׁנַיִם יָבִיא שְׁלֹשָׁה, וְכִי אָמַר חֲמִשָּׁה יָבִיא שִׁשָּׁה. וְשֶׁמָּא יֵשׁ לוֹמַר כוּ'. תּוֹסְפוֹת. וְלִי נִרְאֶה דְּכֵיוָן דְּנִדְבַת יַיִן לָאו בְּהֶדְיָא כְּתִיבָא אֶלָּא מִיתּוּרָא דְּאֶזְרָח כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא, לֹא נוֹכַל לְחַיְּבוֹ עַד דְּפָרִישׁ. וְלוּלֵא דְּמִסְתְּפִינָא הֲיִיתִי אוֹמֵר דְּאִין הָכִי נַמִּי דַּחַיָּב לְהַשְׁלִים. וּמַתְנִיתִין לְגוּפֵיהּ אִצְטְרִיךְ לְאַשְׁמְעִינַן בְּאֵיזוֹ מִן הָעֲנָיָנִים מְנַדְּבִין יַיִן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יב אוֹ כְּדֵי נִסְכֵּי שְׁלֹשָׁה כְּבָשִׂים:

יג אוֹ שְׁנֵי כְּבָשִׂים וְאַיִל:

יד וּמַשְׁמַע דְּכָךְ הוּא מֵבִיא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

טו הָכִי אָמַר שְׁמוּאֵל סוֹף פֶּרֶק י' דִּזְבָחִים וְיֵלִיף לֵיהּ מִקְּרָא (וּבְתוֹרַת כֹּהֲנִים יָלְפִינַן נַמִּי דְּמִתְנַדְּבִין יַיִן). וּמֵיהוּ וַדַּאי דְּלִקְמָצֵיהּ בְּפַס יָדוֹ כְּדֶרֶךְ קְמִיצַת הַמִּנְחָה אִי אֶפְשָׁר, אֶלָּא שֶׁמַּפְרִישׁ בִּכְלִי שִׁעוּר קֻמָּץ שֶׁהוּא כִּשְׁנֵי זֵיתִים. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טז דְּהָא בְּמִשְׁנָה ה' פֶּרֶק ג' לֹא תְּנַן דְּיַיִן מְעַכֵּב הַמִּנְחָה. אֲבָל קָשָׁה, מַאי בָּעֵי לְהָכִי, תֵּפּוּק לֵיהּ מִמַּשְׁמָעוּתָן שֶׁל הַדְּבָרִים שֶׁהַיַּיִן בִּכְנֵי עַצְמוֹ מַמָּשׁ קָרֵב, וְכִדְפֵרֵשׁ בַּשֵּׁמֶן דְּלֹא אַשְׁכְּחַן דְּלֵיתֵי בִּכְלִי בִּכְנֵי עַצְמוֹ. וּלְשׁוֹן רַשִׁ"י, אֵינוֹ מְעֹרָב בַּמִּנְחָה:

פרק יג

משנה א

א **יָבִיא אֶחָד**. פְּשִׁיטָא. וְכֵן עֶשְׂרוֹנִים נַמִּי פְּשִׁיטָא, דְּמַעוּט עֶשְׂרוֹנִים שְׁתַּיִם. פֵּרַשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ כּוּ' אִצְטְרִיךְ לֵיהּ. גְּמָרָא:

ב אֲבָל בְּמִנְחַת נְסָכִים לֹא אִכְּוֵן, אַף עַל גַּב דְּמִתְנַדֵּב אָדָם מִנְחַת נְסָכִים בְּכָל יוֹם, דְּסְתָמָא דַּיְעֲתֵיהּ אַמְּנָחוֹת הַמְפֹרָשׁוֹת וּרְגִילוֹת לְבֹא בִּפְנֵי עַצְמָן וְלֹא בִּגְלַל זֶבַח. תּוֹסָפוֹת:

משנה ב

ג אֲבָל בַּמִּשְׁנָה דִּלְעֵיל לֹא פָּלֵיג, דְּהַהִיא בְּאוֹמֵר פֵּרַשְׁתִּי עֶשְׂרוֹנוֹת אֲבָל לֹא קְבָעְתִּים בִּכְלִי אֶחָד, דְּמֵיתֵי שִׁשִּׁים עֶשְׂרוֹנוֹת בְּשִׁשִּׁים מָאנֵי. גְּמָרָא. וְקָשֶׁה, דְּאִם כֵּן אַמַּאי סַגֵּי לְעֵיל בְּשִׁשִּׁים. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּדָמֵי לְמִשְׁנָה ה' דְּיָבִיא כְּיוֹם הַמְרֻבֶּה, דְּשִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן יוֹם מְרֻבֶּה הוּא. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

ד **עֲצִים**. תָּנוּ רַבָּנָן, קָרְבָּן [נָפֶשׁ כִּי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה], מִלַּמֵּד שֶׁמִּתְנַדְּבִין עֵצִים. [וּבְתוֹרַת כֹּהֲנִים מְרַבִּינַן מִנֵּיהּ נַמִּי יַיִן וְשֶׁמֶן וּלְבוֹנָה]. וְכֵן הוּא אוֹמֵר דְּעֵצִים אִקְרֵי קָרְבָּן, וְהַגּוֹרָלוֹת הִפַּלְנוּ עַל קָרְבַּן הָעֵצִים. עַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ה **מִקְמָץ**. תְּנַן נַמִּי הָכִי בְּסוֹף פֶּרֶק ז' דִּשְׁקָלִים. וּפֵרֵשׁ הָרַ"ב שֶׁזֶּה שִׁעוּר הַלְּבוֹנָה הַבָּאָה עִם הַמִּנְחָה, דִּכְתִיב וְהֵרִים מִמֶּנּוּ וְכוּ'. וְהָכִי אִיתָא בַּגְּמָרָא. וְאַף עַל גַּב דִּבְפֶרֶק קֻמָּא מִשְׁנָה ג' פֵּרֵשׁ הָרַ"ב דִּבְשָׁנֵי קֻרְטִין כְּשֵׂרָה, וְיֵלִיף לַהּ מִקְּרָא, הַיְנוּ בְּדִיעֲבַד. וּמֵיהוּ הָכָא דְּנוֹדֵר בַּלְּבוֹנָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ לֹא יָצָא אֶלָּא בְּקֻמָּץ, דִּלְהָכִי אִצְטְרִיךְ עַל הַמִּנְחָה, דְּבַהֲדֵי מִנְחָה אֵין, בִּפְנֵי עַצְמָהּ לֹא. וְאֵיכָא מַאן דְּאָמַר דִּבְבָאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ נַמִּי פְּלִיגִי. וְהִיא פְּלֻגְתָּא בַּגְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ו **הַקֹּמֶץ כּוּ'**. לְאוּ דַּוְקָא. דְּהוּא הַדִּין בְּכַזַּיִת דְּחַיָּב, כְּרַבָּנָן דִּזְבָחִים פֶּרֶק י"ג מִשְׁנָה ד'. אֶלָּא לְאַפּוֹקֵי מֵרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּמִשְׁנָה ו' שָׁם בִּבְזִיכֵי לְבוֹנָה עַד שֶׁיַּקְרִיב שְׁנֵי קֻמָּצִים. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ז **שְׁנֵי קֻמָּצִים**. בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים יָלִיף לֵיהּ:

משנה ד

ח **זָהָב**. זֶה לְבֶדֶק הַבַּיִת. הָרַמְבַּ"ם:

ט וּבְסוֹף פֶּרֶק ו' דִּשְׁקָלִים פֵּרֵשׁ הָרַ"ב, מֵבִיא אֲפִלּוּ צִנּוֹרָא שֶׁהוּא כְּמִין מַזְלֵג קָטָן. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

י **מִדִּינָר**. וְדִלְמָא פְּרִיטֵי. אָמַר רַב שֵׁשֶׁת בְּאַתְרָא דְּלֹא סַגִּי פְּרִיטֵי דְּכַסְפָּא. גְּמָרָא:

משנה ה

יא דְּשֶׁמָּן דְּבָא בִּנְדָבָה גָּמְרִינַן מִמִּנְחַת נְדָבָה. דְּתַנְיָא, קָרְבָּן, כְּלוֹמַר וְכִי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה, מְלַמֵּד שֶׁמִּתְנַדְּבִין שֶׁמֶן. וְדוּן מִינָהּ וּמִינָהּ, מַה מִּנְחָה בְּלֹג אַף שֶׁמֶן בְּלֹג. וְרַבִּי סָבַר, דּוּן מִינָהּ וְאוֹקֵי בְּאַתְרָהּ, דְּשֶׁמֶן הַבָּא בִּפְנֵי עַצְמוֹ הָוֵי כַּנְּסָכִים דּוּמְיָא דְּיַיִן. בַּגְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יב **וְאֵינִי יוֹדֵעַ כוּ'**. מִן הַיַּיִן אוֹ מִן הַשֶּׁמֶן. הָרַמְבַּ"ם:

יג לֹא דָק. אֶלָּא שְׁנֵי תְּמִידֵי הַיּוֹם הָוָה לֵיהּ לַחְשֹׁב בְּמָקוֹם שְׁנֵי מוּסְפֵי הֶחָג. וְלָכֵן רָאוּי הָיָה לוֹ שֶׁיִּכְתֹּב וְאַרְבָּעָה כְּבָשִׂים, שְׁנֵי מוּסְפֵי שַׁבָּת וּשְׁנֵי תְּמִידֵי הַיּוֹם:

יד גַּם כֵּן לְפוּם רֵיהֲטָא כָּתַב כֵּן, דְּהָא חַטָּאת הוּא וְאֵין לַחַטָּאת נְסָכִים, כְּדִתְנַן בְּפֶרֶק ט' מְשָׁנָה ו':

טו שֶׁכֵּן שָׁנִינוּ שָׁם מִשְׁנָה ג' כוּ'. וְזֶה הַמִּסְפָּר שָׁוֶה לַשֶּׁמֶן וְלַיַּיִן:

משנה ז

טז **עֶגֶל כוּ'**. גַּם כֵּן דַּעַת רַבִּי. הָרַמְבַּ"ם:

יז וַהֲוָה לֵיהּ לְפָרֵשׁ אַיִל בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים, כְּדִתְנַן בְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק קַמָּא דְּפָרָה:

משנה ח

יח **וּנְסָכָיו**. הַיַּיִן וְהַסֹּלֶת שֶׁמְּבִיאִין עִם הַקָּרְבָּן נִקְרָאִים נְסָכִים. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ט

יט וְאַרִישָׁא יָבִיא בְּדָמָיו שְׁנַיִם דַּהֲוֵי קָטָן וְהֵבִיא גָּדוֹל [שֶׁבְּכָל מָקוֹם שְׁנַיִם חֲשׁוּבִים מֵאֶחָד אֲפִלּוּ שְׁנֵיהֶם שָׁוִים. רַשִׁ"י] נַמִּי פְּלִיג, אֶלָּא דִּנְטַר לְתַנָּא קַמָּא עַד דְּמַסֵּיק לְמִלְּתֵיהּ. גְּמָרָא:

כ **כֶּבֶשׂ**. וּבְרֵישָׁא נַמִּי שׁוֹר זֶה כוּ', אֲפִלּוּ הֵבִיא בְּדָמָיו אַיִל אֶחָד יָצָא. הָרַמְבַּ"ם:

כא וּפְשִׁיטָא דְּהוּא הַדִּין נַמִּי אִם הוּמַם הַגָּדוֹל דְּמֵיחֵל בַּבֵּינוֹנִי, אֶלָּא שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיָּבִיא גַּם כֵּן בְּדָמִים הַיִּתֵּרִים:

משנה י

כב נִרְאֶה שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁנִּתְמַנָּה לְכֹהֵן גָּדוֹל עֲדַיִן לֹא עָבַד, אֶלָּא שֶׁנִּמְנוּ וְגָמְרוּ וּפָסְקוּ לוֹ הַגְּדֻלָּה, וּלְיָמִים כְּשֶׁהָיָה לוֹ לְהִתְחַנֵּךְ וְלַעֲבֹד נִתְקַנֵּא:

כג **יְגַלַּח**. עִנְיָן תִּגְלַחַת, הֲבָאַת קָרְבְּנוֹתָיו. הָרַמְבַּ"ם:

כד לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה הוֹסִיף בִּירוּשָׁלַיִם. וְעַיֵּן לְקַמָּן:

כה וְהָכָא לֵיכָּא לְמֵימַר נַעֲשֶׂה כְּאוֹמֵר שֶׁלֹּא אֶתְחַיֵּב בַּאֲחֲרָיוּת קָרְבְּנוֹתָיו, דְּנָזִיר כְּמָה דְּלֹא מַיְתֵי קָרְבְּנוֹתָיו לֹא מִתְכַּשֵּׁר. גְּמָרָא:

כו וּלְהָכִי נַמִּי לֹא מְחַיַּב מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ. רַשִׁ"י:

כג **בִּירוּשָׁלַיִם**. אֲבָל בְּנֹב וְגִבְעוֹן הָיוּ מֻתָּרִים לִשְׁמֹשׁ, כָּל שֶׁכֵּן בַּזְּמַן הַזֶּה שֶׁאֵין שֵׁרוּת וְאֵין מְקֻדָּשׁ דְּוַדַּאי כָּשֵׁר לַדּוּכָן וְלִקְרוֹת בַּתּוֹרָה תְּחִלָּה. תּוֹסָפוֹת בָּשֵׁם רַשְׁ"י:

כח **וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר כוּ'**. מִכְּלַל דְּבֵית חוֹנְיוֹ לָאו עֲבוֹדָה זָרָה הוּא. וְתֵימַהּ. הֲרֵי יֵשׁ כָּאן אִסּוּר שְׁחוּטֵי חוּץ. וְנִרְאֶה, דִּנְדָרִים וּנְדָבוֹת דִּבְנֵי נֹחַ הָיָה מַעֲלֶה. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: